

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZDRAVOTNĚ SOCIÁLNÍ FAKULTA

TRESTNÁ ČINNOST DĚTÍ A MLADISTVÝCH NA TEPLICKU

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí práce:

Doc. PhDr. Jiří Buriánek, CSc.

Autorka práce:

Bc. Jana Rošlapilová

Datum odevzdání: 25. května 2009

Crime Rates of Children and Adolescents in Teplice

Abstract

Graduation theses is engaged in problems of the crime rates of children and adolescents intend on region of Teplice and comparation Ústí region with tendencies in Czech republic.

In a theoretical part are firstly described the most important topics that are connected with this problem such as basis terms, legislature and kinds of provisions in case of commission of crime rates, typical traits of crime rates of children and adolescents, position of society and causes and varieties of criminality

Based on the study of specialized literature there are three hypotheses that have been suggested:

- H1) The criminal activities of children and adolescents young people are in Teplice often than in The Czech republic.
- H2) The boys commite crimes more than girls.
- H3) The most common crime rate is computer criminality and illegal download.

A research was Based on the analysis of datas provided by police statistics and self-report survey the structure and development of criminal activities of children and young people in two Czech regions was analysed. Inference is determined at the conclusion of this work.

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá problematikou trestné činnosti dětí a mladistvých. Zaměřuje se především na teplický region a srovnání ústeckého kraje s celorepublikovou tendencí.

V teoretické části jsou nejprve popsány důležitá témata spojená s touto problematikou, jako je legislativa a druhy opatření, pokud mládež spáchá provinění nebo čin jinak trestný. Dále je poukázáno na typické rysy kriminality mládeže a postoje společnosti, okrajová zmínka o příčinách kriminality a na závěr vytyčeny určité druhy kriminality specifické pro tuto mladou část populace.

Na základě rozboru odborné literatury byly stanoveny tyto hypotézy:

- H1) Trestná činnost dětí a mladistvých je v teplickém regionu (v Ústeckém kraji) častější než v celorepublikovém průměru.
- H2) Chlapci páchají trestnou činnost častěji než dívky.
- H3) Nejrozšířenějším trestným činem mezi mládeží je počítačová kriminalita a nelegální stahování dat.

Výzkum proběhl především analýzou statistik Policie ČR a dotazníkovou metodou na bázi self-reporu. Sběr dat probíhal na Základních školách v Teplicích i v nejrozličnějších městech po celé České republice.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma **„Trestná činnost dětí a mladistvých se zaměřením na Teplice“** vypracovala samostatně a použila jen pramenů, které cituji a uvádím v přiložené bibliografii. Souhlasím s použitím práce k vědeckým účelům.

Dále prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Proboštově dne .....

Podpis:

Jana Rošlapilová

Poděkování:

Děkuji především svému vedoucímu práce Doc. PhDr. Jiřímu Buriánkovi, Csc. za laskavé vedení, za odborné a velmi cenné rady při zpracovávání této diplomové práce a v neposlední řadě za nesmírnou trpělivost.

OSNOVA

Úvod	9
1. Současný stav	11
1.1. Vymezení základních pojmů	11
1.1.1. Dítě, mládež, mladistvý, osoba blízká věku mladistvých.....	11
1.1.2. Provinění	11
1.1.3. Čin jinak trestný.....	11
1.1.4. Delikvence	12
1.2. Legislativa a právní úprava	12
1.2.1. Základní zásady	12
1.2.2. Pachatel.....	13
1.3. Trestní odpovědnost.....	13
1.3.1. Dítě mladší patnácti let	14
1.3.2. Mladiství	15
1.4. Zánik trestní odpovědnosti.....	15
1.4.1. Funkce trestu.....	15
1.4.2. Účinná lítost.....	16
1.5. Druhy opatření	16
1.5.1. Výchovná opatření.....	17
1.5.2. Ochranná opatření.....	19
1.5.3. Trestní opatření.....	20
1.6. Charakteristické rysy kriminality mládeže	22
1.6.1. Latence.....	23
1.6.2. Neschopnost odložit uspokojení svých potřeb.....	24
1.6.3. Agrese	24
1.6.4. Nedostatečná plánovitost přípravy trestného činu	24
1.7. Postoje společnosti ke kriminalitě dětí a mladistvých	25
1.7.1. Historie.....	25
1.7.2. Současnost	25
1.8. Vnitřní příčiny kriminality dětí a mladistvých	26

1.8.1.	Pohlaví	26
1.8.2.	Genetické dispozice	26
1.8.3.	Osobnostní rysy	27
1.9.	Vnější příčiny kriminality dětí a mladistvých.....	28
1.9.1.	Rodinné prostředí.....	28
1.9.2.	Skupiny vrstevníků a parta	29
1.9.3.	Školní prostředí.....	29
1.9.4.	Způsob trávení volného času	30
1.9.5.	Etnicita	30
1.9.6.	Vliv médií	31
1.10.	Typické druhy kriminality páchané mládeží.....	31
1.10.1.	Počítačová kriminalita	32
1.10.2.	Zvláštnosti rasově motivovaného extremismu	33
1.10.3.	Sprejerství	34
1.10.4.	Šikana.....	35
1.11.	Prevence kriminálního chování	35
1.11.1.	Preventivní programy	36
1.11.2.	Struktura prevence kriminality v ČR	37
1.11.3.	Systém včasné intervence (SVI)	37
2.	Cíle práce a hypotézy.....	40
2.1.	Cíle práce	40
2.2.	Hypotézy	40
3.	Metodika	41
3.1.	Metodický postup	41
3.1.1.	Rozdělení otázek v dotazníku	42
3.2.	Charakteristika zkoumaného souboru.....	43
3.2.1.	Popis prostředí výzkumu	43
3.2.2.	Struktura zkoumaného vzorku	43

4. Vlastní výzkum.....	44
4.1. Analýza policejních statistik	44
4.2. Dotazníkové šetření	45
4.2.1. Hypotéza 1	47
4.2.2. Hypotéza 2	51
4.2.3. Hypotéza 3	57
4.2.4. Zajímavosti z výzkumu.....	68
5. Diskuze	71
6. Závěr	76
7. Seznam použitých zdrojů	78
8. Klíčová slova.....	84
9. Přílohy	85

Úvod

Kriminalita mládeže je tématem, o kterém odborníci mluví ve všech možných pádech. Výzkumy poukazují na neustále vzrůstající míru agresivity u stále mladších věkových skupin dětí i mladistvých.

Čím to je? Kde by mohla být příčina? Je to snad tendence ve vývoji společnosti? Mohou za to geny, negativní vzory a idoly? Či neuvěřitelné množství hodin, které mládež stráví u televize a počítačových her, kde si mohou dělat v podstatě vše, co se jim zlíbí, a být kýmkoliv? Může za to nedostatek času, který rodiče věnují svým dětem? A co vysoké procento rozvodů, které mají na děti velmi negativní a hlavně dlouhodobý vliv?

Každopádně se jedná o závažný společenský problém, neboť dopady mohou být velmi nepříjemné a mohou se dotknout každého z nás. Jestliže už děti i mladiství páchají kriminální činnosti a nebude jim nabídnuta alternativa, jak se asi s tímto naučeným vzorcem chování, který jim „prochází“, budou chovat a jednat v dospělosti? Pravděpodobně budou páchat trestnou činnost i v pozdějším věku, a to rafinovanějšími a razantnějšími způsoby.

Poslanecká sněmovna přijala nový trestní zákoník, který by měl nahradit 47 let starou socialistickou normu. Poslanci schválili mimo jiné přísnější tresty za vraždy a ublížení na zdraví, dále snížila hranici trestní odpovědnosti na 14 let. Pokud by nový zákoník prošel i senátem a prezident by jej podepsal, začal by platit v lednu roku 2010. Přitom odborníci stále nejsou jednotný v názoru na změnu hranice trestní odpovědnosti, někteří například navrhuje, že pokud bude tato hranice snížena, měla by se snížit i věková hranice pro pohlavní styk – s tím ovšem nový zákoník nepočítá.

S touto problematikou jsem se poprvé více seznámila při mé studijní praxi, kterou jsem absolvovala na Probační a mediační službě České republiky v Ústí nad Labem. Statistiky uvádějí, že například v roce 2006 v celé České Republice přibylo 3817 nově evidovaných spisů na těchto pracovištích, přičemž 850 spisů (24,8 %) se týkalo dětí mladších 15 let. V roce 2008 už to bylo 4111 nových spisů, které se děti týkaly v 1093 případech (26,6%). Nárůst sice není statistický významný, avšak tyto

spisy se týkají pouze zjištěných trestných činů. Latentní kriminalita je přitom mnohem záladnější a nelehko odhadnutelná.

O tématu diplomové práce jsem dlouho nepřemýšlela, kriminalita mládeže mě stále zajímá a rozhodla jsem se v tématu bakalářské práce pokračovat. O této problematice jsem nashromáždila mnoho informací již v předešlých letech a ráda bych je využila. Navíc jsem schopna téma komplexně pojmut a odlišit podstatné informace od méně podstatných, zároveň poznatky i zhodnotit.

Tentokrát se zaměřím na legislativní stránku kriminality a případné sankce za spáchaná provinění, dále se budu zabývat charakteristickými rysy, které doprovázejí kriminalitu mladých dětí a lidí. Možné příčiny kriminality nastíním jen ve zkratce, protože jsem jim rozsáhlejší pozornost věnovala v bakalářské práci. Na závěr proberu typické druhy kriminality, na které se právě mládež zaměřuje, a okrajem se zmíním o možné prevenci.

1 Současný stav

1.1 Vymezení základních pojmů

1.1.1 Dítě, mládež, mladistvý, osoba blízká věku mladistvých

Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže) definuje v ustanovení § 2 termín:

- Mládež - děti mladší patnácti let a mladiství.
- Dítě mladší patnácti let věku – ten, kdo v době spáchání činu jinak trestného nedovrší patnáctý rok věku.¹
- Mladiství - ten, kdo v době spáchání provinění dovrší patnáctý rok a nepřekročí osmnáctý rok svého věku. (34)
- Osoba blízká věku mladistvých – termín není v zákoně věkově vymezen, avšak v soudní praxi vykládán jako osoba, která příliš nepřekročila 18. rok věku. (25)

1.1.2 *Provinění*

Termínem provinění se u mladistvých nahrazuje starší termín trestný čin, který je v současnosti užíván podle ustanovení trestního zákona pouze pro osoby starší 18 let. (34) Je to tedy trestný čin spáchaný mladistvým, ale neplatí pro čin, jehož znaky jsou sice uvedeny v trestním zákoně, ale spáchal je mladistvý, a stupeň nebezpečnosti pro společnost je malý. (63)

1.1.3 *Čin jinak trestný*

Čin jinak trestný představuje čin, jenž není trestným činem z důvodu nízkého věku pachatele. Hovoříme tedy o kategorii dětí předškolního věku, mladšího školního

---

¹ Pojem dítě je též vymezen v čl. 1 Úmluvy o právech dítěte jako „každá lidská bytost mladší 18 let, pokud podle právního řádu, který se na dítě vztahuje, není zletilosti dosaženo dříve“.

věku a staršího školního věku. Dopustí-li se dítě mladší patnácti let činu jinak trestného, může mu soud pro mládež uložit:

- dohled probačního pracovníka,
- zařazení do terapeutického, psychologického nebo jiného vhodného výchovného programu ve středisku výchovné péče,
- ochranou výchovu. (34)

1.1.4 Delikvence

Termínem delikvence² se označuje páchání trestných činů, přestupky nebo jiné delikty, což je způsob chování odporující platným právním normám. (19) Obvykle se pod tímto pojmem rozumí také protispolečenské chování v širším smyslu než kriminalita:

- chování, které nedosahuje stupně společenské nebezpečnosti trestného činu,³
- závadné chování osob, které nejsou vzhledem ke svému věku ještě plně trestně odpovědné. (30)

1.2 Legislativa a právní úprava

1.2.1 Základní zásady

Trestnou činnost dětí a mladistvých upravuje zákon č. 218/2003 Sb. ze dne 25. června 2003 o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů.

Sankce a způsob jejich ukládání směřuje především k obnovení narušených sociálních vztahů, začlenění dítěte mladšího patnácti let nebo mladistvého do rodinného

---

² Pojem byl zaveden v USA pro odlišení trestné činnosti dospělých od dětí a mládeže. (14)

³ V sociálním prostředí nemusí být delikt vždy vnímán jako zavrženíhodný, především u tzv. deliktů bez obětí (v případě prostituce nebo narkomanie). (14)

a sociálního prostředí a k předcházení protiprávním činům. Každé dítě mladší patnácti let nebo mladistvý má právo na to, aby jeho čin byl projednán bez zbytečného odkladu a v přiměřené lhůtě soudem pro mládež.

Opatření uložené podle tohoto zákona musí přihlížet k osobnosti toho, komu je ukládáno, včetně jeho věku a rozumové a mravní vyspělosti, zdravotnímu stavu, jakož i jeho osobním, rodinným a sociálním poměrům, a musí být přiměřené povaze a stupni nebezpečnosti spáchaného činu. Vývoj dítěte či mladistvého musí být co nejméně ohrožen a všechny příčiny i okolnosti musí být náležitě objasněny. Samotné řízení je třeba vést tak, aby působilo k předcházení dalším protiprávním činům.

Každá taková osoba musí být chráněna před škodlivými vlivy, proto je třeba chránit osobní údaje i soukromí dítěte či mladistvého. Dokud není vinna prokázána zákonným způsobem, je osoba považována za nevinnou. (63)

1.2.2 *Pachatel*

Za skutkovou podstatu trestného činu se považuje souhrn určitých typových znaků, které mají za úkol odlišovat od sebe jednotlivé trestné činy. Těmito znaky jsou objekt, objektivní stránka trestného činu, subjekt a subjektivní stránka trestného činu.

Dle trestního práva je subjektem pachatel, který musí splňovat 2 podmínky:

- Podmínka trestnosti osoby je dosažení věku 15let
- Podmínka přičetnosti - způsobilost být pachatelem trestného činu. (43)

1.3 Trestní odpovědnost

Osoba, která nedosáhla určitého stupně zralosti podmíněné jejím psychosociálním a biologickým rozvojem, nemůže být trestně odpovědná. Taková osoba je postavena na roveň osobě nepřičetné pro duševní chorobu, jelikož u ní také nejsou dány schopnosti rozpoznávací a určovací. (35)

Minimální věková hranice trestní odpovědnosti i nadále zůstává stanovena na dovršení věku patnácti let. Ta tedy začíná spácháním trestného činu v den, který následuje po dni, kdy mladistvý dovršil patnáct let věku. Ve většině zemí se věk počátku trestní odpovědnosti pohybuje od 14 - 16 roku. Jsou však i státy, kde je počátek trestní odpovědnosti nižší (viz příloha č. 2). (65)

Otázka snížení hranice ze stávajících 15 let na 14 let byla v poslední době často diskutována. (66) Duševní schopnosti člověka se vyvíjejí postupně a individuálně v závislosti na dosaženém věku. Proto by měl být mladiství, který spáchá trestný čin, zkoumán, zda dosáhl potřebného stupně dospělosti z hlediska trestní odpovědnosti. Takový přístup by však byl příliš náročný, proto je již tradičně stanovena věková hranice, do které se dítě ještě nepokládá za způsobilé nést trestní odpovědnost. ⁴ (35)

Trestně odpovědný nemůže být někdo, kdo v době spáchání trestného činu nemohl rozpoznat společenskou nebezpečnost nebo nebyl schopen ovládat své jednání. Příčinou může být duševní porucha, ale i alkohol a jiné omamné psychotropní látky, které však nemají vliv na případnou beztrestnost. (43)

1.3.1 Dítě mladší 15 let

Dítě mladší patnácti let není trestně odpovědné. Dopustí-li se činu jinak trestného, soud pro mládež mu většinou na základě pedagogicko-psychologického vyšetření může uložit určitá opatření:

- Dohled probačního pracovníka – ten dítě pravidelně navštěvuje jak v jeho bydlišti, tak i ve škole.
- Zařazení do terapeutického, psychologického či jiného vhodného výchovného programu ve středisku výchovné péče.
- Ochrannou výchovu – většinou v případech, kdy čin dovoluje výjimečný trest a dítě dovršilo dvanáctý rok svého věku. (63)

---

⁴ Zajímavé je, že trestní zákon nemá žádné ustanovení ohledně osob, které dovršily vysoký věk, ačkoliv psychické změny ve stáří jsou někdy obdobné jako u osob duševně nemocných. (35)

1.3.2 Mladistvý

Mladistvý, který v době spáchání činu nedosáhl takové rozumové a mravní vyspělosti, aby mohl rozpoznat nebezpečnost činu pro společnost nebo ovládat své jednání, není za tento čin trestně odpovědný. Pak lze vůči němu použít stejných postupů jako u dětí mladších patnácti let.

Čin není proviněním, jestliže je stupeň nebezpečnosti pro společnost malý. Trestnost také může zaniknout, pokud mladistvý po spáchání trestného činu dobrovolně odstraní nebo napraví způsobené následky, projeví svým chováním účinnou snahu po nápravě nebo pokud čin neměl trvale nepříznivé následky pro poškozeného či pro společnost.

Pokud tyto podmínky nejsou splněny, hledí se na čin jako na provinění a nastává čas na opatření. Účelem takového opatření je především vytvoření podmínek pro sociální a duševní rozvoj mladistvého a ochrana před škodlivými vlivy k předcházení dalšího páchaní trestné činnosti. (63)

1.4 Zánik trestní odpovědnosti

1.4.1 Funkce trestu

Trest bývá nejčastěji definován jako záměrné působení újmy provinilci a má své specifické funkce, které z obecného hlediska více působí právě na děti a mladistvé. (15, 7)

V první řadě sleduje vyrovnávací funkci, tedy vyrovnání se s realitou trestného činu. Jedná se o vypořádání obětí s trestným činem, kdy negativní emoce poškozených/pozůstalých lze eliminovat či kompenzovat újmou způsobenou pachateli, případně náhradou škody. Díky tomu vznikl institut mediace⁵, tedy narovnání mezi

---

⁵ V České republice mediaci provádí Probační a mediační služba ČR, která se specializuje především na mediaci v trestních věcech.

pachatelem a obětí.⁶ V řadě druhé, pokud je pachatel odsouzen a uvězněn, má prostor i dostatek času na zpytování svého svědomí a k upřímnému přijetí viny. Bohužel v českém vězeňství se o problematice viny nehovoří s vězni dostatečně.

V řadě druhé se mluví o regulativní funkci trestu, která chrání společnost před zločinem. V této souvislosti je zmiňován přístup:

- izolace pachatele od společnosti,
- odstrašování potencionálních pachatelů trestných činů,
- změny chování či eventuálně změna osobnosti pachatele. (15)

1.4.2 Účinná lítost

S ohledem na specifické rysy této věkové kategorie byl rozšířen zákon o soudnictví ve věcech mládeže o zvláštní ustanovení o účinné lítosti. Přihlíželo se i k podporování trestní represe.

Pokud mladiství po spáchání činu:

- a) Dobrovolně odstranil/napravil způsobený následek či nahradil škodu, anebo se o to alespoň pokusil (vztahuje se k následku v celém rozsahu, tedy dobrovolné jednání).
- b) Projevil účinnou snahu po nápravě svým chováním.
- c) Čin neměl trvale nepříznivé následky pro poškozeného či společnost.

Zanikne trestnost činu, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí nepřevyšující pět let. (35)

1.5 Druhy opatření

Projednáváním protiprávních činů, kterých se dopustili děti mladší 15 let a mladiství, se sleduje to, aby se užilo opatření vhodné k tomu, aby se mladí delikventi

---

⁶ Programy narovnání nejsou vhodné pro všechny pachatele trestných činů. Rozhodně se nedoporučují u osob se specifickými poruchami osobnosti, zvláště disociačního typu, a u nejzávažnějších trestných činů.

dalšího páchání protiprávního činu zdrželi. Je dále vhodné, aby si našli společenské uplatnění odpovídající jejich schopnostem a rozumovému vývoji. Dle svých sil a schopností by měli přispět k odčinění újmy vzniklé jejich protiprávním činem. (63)

Místo vžitého termínu trest se používá pojem opatření. Ten lépe vystihuje specifickou povahu společenské reakce na provinění spáchané mládeží. Tím je vyjádřen odlišný přístup k postihu mladistvých.

1.5.1 *Výchovná opatření*

Pomocí výchovných opatření lze velmi účinně reagovat na aktuální životní a osobní poměry mládeže stejně jako na příčiny stíhaného provinění. Usměřují způsob života, a tím podporují a zajišťují jeho výchovu. Proto je možné uložit je mladistvému již v průběhu řízení, avšak pouze s jeho souhlasem. (35)

A) Dohled probačního úředníka

Dohledem probačního pracovníka se rozumí pravidelné sledování chování mladistvého v jeho rodině a způsobu výchovného působení rodičů na něj, stejně jako kontrola dodržování dalších uložených povinností. Účelem je mimo jiné snížení možnosti opakování trestné činnosti a zajištění budoucího řádného vedení života s pomocí právě odborného vedení. (63)

Mladistvý má povinnost:

- Spolupracovat s probačním úředníkem.
- Dostavovat se k němu ve stanovených lhůtách.
- Informovat ho o svém pobytu, zaměstnání, dodržování uložených omezení nebo povinností a jiných důležitých okolnostech.
- Nebránit mu vstupu do svého obydlí. (35)

B) Probační program

Probační program v sobě zahrnuje velké množství možností - od programu sociálního výcviku, psychologického poradenství, terapeutického programu přes program zahrnující obecně prospěšnou činnost až po vzdělávací, doškolovací,

rekvalifikační nebo jiný vhodný program k rozvíjení sociálních dovedností a osobnosti mladistvého. (63) Soud pro mládež či v přípravném řízení státní zástupce pověří příslušného probačního pracovníka, aby dohlížel na výkon probačního programu. (35)

Tyto možnosti mají běžný život omezit různými druhy režimů. Cílem je, aby se předešlé chování mladistvého neopakovalo, a aby se podpořilo jeho vhodné sociální zázemí a urovnaly vztahy mezi ním a poškozeným.

C) Výchovné povinnosti

Při uložení výchovné povinnosti se přihlíží i ke zdravotnímu stavu mladistvého a k jeho časovým i finančním možnostem. (63) Smyslem těchto povinností je ovlivnění a usměrnění jednání mladistvého, aby bylo dosaženo změny životních postojů a řešení problémů spojených s jejich trestnou činností. (35)

Mezi výchovné povinnosti patří:

- Bydlení s osobou, která je odpovědná za jeho výchovu (nejčastěji s rodičem).
- Vykonání společensky prospěšné činnosti – nejvyšší povolená doba jsou 4 hodiny denně, 18 hodin týdně a celkově 60 hodin měsíčně.⁷
- Zaplacení přiměřené peněžité částky na pomoc obětem trestné činnosti, a to jednorázově či na splátky. (63)
- Usilování o vyrovnaní s poškozeným – např. formou mediace, kdy neutrální kvalifikovaná osoba pomáhá účastníkům konfliktu ve vzájemném porozumění. (19)
- Nahrazení škody způsobené proviněním či odstranění následků.
- Podrobení se léčení závislosti na návykových látkách.
- Podrobení se ve svém volném čase vhodnému programu sociálního výcviku, psychologickému poradenství, terapeutickému programu, vzdělávacímu, doškolovacímu, rekvalifikačnímu nebo jinému vhodnému programu k rozvíjení sociálních dovedností a osobnosti mladistvého.

---

⁷ Nesmí však narušit jeho přípravu na budoucí povolání.

D) Výchovná omezení

Výchovná omezení se týkají zejména:

- Zákazu návštěv určitých akcí či zařízení, která nejsou pro mladistvého vhodným prostředím.
- Zákazu stýkání s určitými osobami.
- Nezdržování se na určitém místě.
- Nepřechovávání předmětů, které by mohly sloužit k páčání dalších provinění.
- Neužívání návykových látek.
- Zákazu hazardních her, sázek a hraní na výherních hracích automatech.
- Zákaz měnění místa svého pobytu bez předchozího ohlášení.
- Zákaz měnění svého zaměstnání bez předchozího ohlášení.

E) Napomenutí s výstrahou

Toto opatření má za úkol vytknout mladistvému protiprávnost jeho činu a zároveň ho upozornit na konkrétní důsledky, které by navazovaly na jeho případnou další trestnou činnost v budoucnu. (63) Postižení mladistvého se většinou pak přenechává zákonnému zástupci, škole nebo výchovnému zařízení – těm poté vzniká povinnost vyrozumět soud pro mládež o výsledku. (35)

1.5.2 *Ochranná opatření*

Účelem opatření je kladně ovlivnit mravní, duševní a sociální vývoj mladistvého a chránit společnost. (63) Ty lze uložit dokonce i mladistvým, kteří pro nepříčetnost či nedostatek věku nejsou trestně odpovědní. (35)

A) Ochranné léčení

Ochranné léčení se používá tehdy, pokud mladiství spáchal trestný čin ve stavu vyvolaném duševní poruchou nebo pod vlivem návykové látky. Toto opatření se nejčastěji vykonává v léčebném zařízení, ale lze i ambulantně, pokud se splní účel.

B) Zabrání věci

Zabrání věci se užívá pouze v případě, že nebyl uložen trest propadnutí věci. Často se tak stává, pokud mladistvého nelze stíhat nebo odsoudit, pokud soud od jeho potrestání upustil nebo je to důležité pro bezpečnost. Vlastníkem je poté stát.

C) Ochranná výchova

Ochranná výchova se ukládá tehdy, jestliže nepostačovalo ani uložení ústavní výchovy a ani výchovná opatření. Poté se postupuje podle dalších podmínek, mezi něž patří skutečnost, že o výchovu mladistvého není náležitě postaráno, dosavadní výchova byla zanedbávána, anebo životní prostředí mladistvého nesplňuje podmínky náležité výchovy. Ochranná výchova trvá tak dlouho, dokud to vyžaduje účel, nejdéle pak do 18 roku mladistvého - lze i prodloužit do 19 roku. (63)

1.5.3 *Trestní opatření*

Trestní opatření tvoří nedílnou součást systému opatření ukládaných mladistvým. Ve vztahu k mladistvému představují nejdůraznější a nejvíce postihující prostředky k dosažení účelu zákona o soudnictví ve věcech mládeže. (35)

Zákon přímo uvádí, že výkonem těchto opatření nesmí být ponížena lidská důstojnost, a že musí napomáhat k vytvoření vhodných podmínek pro další vývoj mladistvého. Dále se zde uvádí, že jako polehčující okolnost se počítá úspěšné absolvování probačního či jiného vhodného programu, nahrazení způsobené škody poškozenému či takové chování po spáchání trestného činu, u kterého lze předpokládat, že by v budoucnu nevedlo k další trestné činnosti.

A) Obecně prospěšné práce – nesmí ohrozit zdraví, bezpečnost či mravní vývoj mladistvých. Tyto práce se provádějí k obecně prospěšným účelům, a to jak ve prospěch obcí, tak ve prospěch státních a jiných obecně prospěšných institucí. Na místě je i upozornit, že tyto práce nesmí sloužit k výdělečným účelům.

- B) Peněžitě opatření – pokud je mladiství výdělečně činný či to jeho majetkové poměry umožňují, lze uložit peněžitě opatření ve výši od 1000,- Kč do 500 000,-Kč. Musí zde však být splněná podmínka, že mladiství si svou trestnou činností snažil získat či opravdu získal majetkový prospěch. (63) Pokud je mladistvý výdělečně činný, je možné mu stanovit denní sazbu s přihlédnutím k jeho výdělku, a to na dobu 5 až 500 dnů ve výši 100,- Kč až 1000,- Kč. (35)
- C) Peněžitě opatření s podmíněným odkladem výkonu – lze odložit až na tři léta. Tohoto opatření se užívá v případech, pokud se lze domnívat, že účelu trestního opatření bude dosaženo i bez jeho výkonu, či pokud někdo nabídne záruku za nápravu mladistvého.
- D) Propadnutí věci.
- E) Zákaz činnosti – soud uloží, pokud to nebude na překážku přípravě k budoucímu povolání mladistvého.
- F) Vyhoštění- lze uložit pokud mladistvý není občanem České republiky nebo má postavení uprchlíka ve výměře od jednoho do pěti let. Je samozřejmě nutné přihlídnout k rodinným a osobním poměrům.
- G) Odnětí svobody podmíněně uložené na zkušební dobu (podmíněné odsouzení) - Tohoto opatření se užívá v případech, pokud se lze domnívat, že účelu trestního opatření bude dosaženo i bez jeho výkonu. Zkušební doba je stanovena na jeden rok až tři léta.
- H) Odnětí svobody podmíněně uložené na zkušební dobu s dohledem – užívá se v podobných případech jako u podmíněného odsouzení, avšak při závažnějším provinění.

I) Odnětí svobody nepodmíněné – trestní sazby se u mladistvých snižují na polovinu, přičemž horní hranice trestní sazby nesmí převyšovat pět let a dolní hranice jeden rok. Užívá se pouze jako krajní řešení v případech, kdy předchozí použitá opatření zjevně nepostačovala k splnění účelu. (63) Výjimku představují případy, kdy mladistvý spáchá provinění, která u dospělých delikventů dovolují výjimečný trest. V takovém případě může soud pro mládež uložit odnětí svobody na pět až deset let. (35)

Pro úplnost je přínosné podotknout, že při splnění podmínek těchto trestních opatření, kdy se navíc mladiství osvědčil, se na něho hledí, jako by nebyl vůbec odsouzen. Tak má výrazně lepší podmínky pro zařazení se zpět do běžného života bez předsudků či škatulkování veřejnosti. Předpokládá se jeho náprava a mladistvému je umožněno začít znovu s čistým štítem. I to je důvod, proč je výslovný zákaz zveřejňování informací, které by umožnily identifikovat mladistvého. (63)

1.6 Charakteristické rysy kriminality mládeže

Struktura trestné činnosti mládeže je do určité míry odlišná od trestné činnosti dospělých osob. Tyto odlišnosti jsou dané převážně věkem mládeže a dalšími kriminogenními faktory.

Zvláštnosti způsobu páchaní trestné činnosti mládeže jsou dlouhodoběji charakterizovány takto:

- Výběr předmětu útoku je určován rozdílným hodnotovým systémem dětí a mládeže → obvykle předměty, které momentálně potřebují.
- Trestná činnost páchána nejčastěji skupinově s nízkou úrovní organizace.
- Schází příprava ke spáchání trestné činnosti (pokud příprava je, úroveň je většinou povrchní, nedokonalá). (21)
- Využití somatických znaků pachatele (vyšší rychlost, větší síla atd.).
- Použití nevhodných nástrojů. (65)

- Neúměrná brutalita projevující se zbytečnou devastací předmětů a okolí.
- Nedostatek věku či fyzické síly nahrazován neúměrnými prostředky k překonání překážky a k dosažení cíle. (21)
- Nad rozumovou motivací převládají motivace spíše emotivní, impulzivní pod vlivem momentální situace. (65)
- Delikty páčány často pod vlivem alkoholu a jiných návykových látek, které posilují odvahu i agresivitu.
- Při recidivě volí stejný způsob spáchání a své konání opakují → vzniká charakteristický soubor opakovaného konání.
- Alibi si zajišťují u svých kamarádů nebo v partě, většinou až po spáchání činu.
- O připravovaném deliktu se obvykle svěřují svým kamarádům či členům party.
- Schází snaha utajovat trestný čin.
- Při opakované trestné činnosti se vyskytují podobné znaky z předcházející trestné činnosti. (65)

1.6.1 Latence

Delikventní chování je mezi dětmi široce rozšířeno, není ničím neobvyklým, ale málokdy je takové chování oficiálně registrováno.⁸ Zejména méně závažné delikty jsou u mládeže téměř normální záležitostí, jen malá část z nich je odhalena a stíhána. Tato skutečnost může souviset s i s vyšší mírou tolerance společnosti vůči pachatelům méně závažných trestných činů, potažmo mládeže. Porušování práva u dětí je do jisté míry vnímáno jako normální, vývojově podmíněný jev.

---

⁸ Na základě výzkumu mladistvých pachatelů pomocí selfreportu, prováděných např. v USA, je odhadováno, že kriminalita mezi mládeží je 4x až 10x větší, než je zaznamenáno v oficiálních statistikách. (Kuchta, Válková. 2005, S. 269)

1.6.2 *Neschopnost odložit uspokojení svých potřeb*

Pachatelé chtějí rychle uspokojit své potřeby a nejsou schopni je odložit na pozdější dobu nebo se jich vzdát úplně. (34) U delikventů se navíc můžeme setkat s představou „nadměrných potřeb“. Při přehnané péči a výchově, bez apelu na vlastní iniciativu, dochází u dětí k tomu, že si nevypěstují dost silnou vůli. Z neuspokojených nadměrných potřeb poté vyplývá neklid, agrese nebo autoagrese. (44)

1.6.3 *Agrese*

Pro normální fungování člověka a pro úspěch například ve sportu je určitá míra agresivity žádoucí. Musí být však respektovány meze morálky. (5, 44) Úkolem výchovy tedy není agresivitu zcela odstranit, ale usměrnit ji k mobilizaci pro dosažení pozitivních cílů. (2) U mladých pachatelů se lze setkat s použitím násilí vůči osobě či věci, kdy samotná hodnota odcizeného zboží je mnohdy neúměrně nízká v porovnání se škodou způsobenou většinou zbytečně např. při vloupání do objektu, auta apod. (34)

U mnohých dětí mohou být příčinou agresivního chování tyto aspekty:

- málo jasných pravidel,
- nízké sebevědomí,
- neschopnost držet své jednání pod kontrolou. (24)

K násilí vedou mnohdy zdánlivě nesrozumitelné pohnutky jako je chuť vyzkoušet si vlastní sílu, upozornit na sebe a zviditelnit se v hierarchii vrstevníků, experimentovat s tolerancí okolí, nebo prostě touha po silném zážitku. Násilí a agrese pak slouží jako zpestření. (45)

1.6.4 *Nedostatečná plánovitost přípravy trestného činu*

Na nepromyšlenou přípravu ukazuje náhodnost místa spáchání trestného činu, použití nevhodných nástrojů či potřeb například pro získání lupu, volba špatného času provedení nebo nedokonalé zastření stop. Často bývají chyceni přímo při činu. (12, 34) Mnohdy vede k jejich dopadení potřeba pochlubit se na veřejnosti či v partě vrstevníků.

Pak má trestná činnost charakter určitého osvědčení obratnosti, mrštnosti, rychlosti, sebezpotvrzením a symbolem sebeprosazení.

1.7 Postoje společnosti ke kriminalitě dětí a mladistvých

1.7.1 Historie

V průběhu historie lze sledovat posun v přístupu k delikventnímu jednání dětí a mladistvých. Většina společností ve starověku zacházela s dětskými delikventy stejně jako s dospělými, poté se dětství pokládalo za období určité rozumové nedostatečnosti, což odůvodňovalo mírnější potrestání či vylučovalo trestní odpovědnost úplně.

V 19. století se objevily první reformní snahy usilující o respektování specifík související s delikvencí dětí i mladistvých a o jejich následné odlišné zacházení. Základ byl položen na myšlence „*parens patriae*“, kdy odpovědnost za dítě nese rodič a v případě selhání rodiče přebírá jeho úlohu stát. V roce 1825 byl založen útulek pro delikventní a delikvencí ohroženou mládež v New Yorku, kdy bylo hlavním cílem oddělit je od dospělých pachatelů. První systém soudnictví pro mládež byl dán Zákonem o soudní soustavě pro mladistvé v Illinois (1899).

Evropa až na přelomu 19. a 20. století přihlížela ke zvláštnostem psychického a sociálního vývoje této věkové kategorie a došlo tak k formování speciálních právních úprav pro zacházení s delikventní mládeží. (25) Na území ČR byl uzákoněn zákon č. 48/1931 Sb. z. a n., o trestním soudnictví nad mládeží až po vzniku samostatného Československa. (35) Postupně tedy docházelo v právních úpravách jednotlivých států k zavádění zvláštního přístupu k mladistvým delikventům, a to jak v samotných zákonech, tak i v rámci obecných trestních zákonů.

1.7.2 Současnost

Problematika delikvence mládeže je již tradičně jednou z klíčových oblastí, na kterou je zaměřena pozornost kriminologů i celé společnosti. Na jedné straně existuje

vyšší míra tolerance v případě, že pachatelem trestného činu je dítě, jelikož jsou děti nezralé a v průběhu dospívání se setkávají se specifickými problémy. Jelikož v posledních desetiletí kriminalita mládeže narůstá, obavy společnosti se stupňují a lze se setkat s požadavky na represivnější přístup k těmto pachatelům.

V zásadě zde působí vliv dvou základních modelů zacházení s delikventní mládeží:

- Justiční model – vychází z myšlenky, že pachatel jedná na základě své svobodné vůle a pokud se rozhodne spáchat trestný čin, měl by za to nést odpovědnost.
- Sociálně-opatrovnícký model – zaměřen hlavně na zajištění blaha dítěte. Poukazuje na vliv sociálních, ekonomických a psychických faktorů a říká, že uložení trestu nic neřeší a problémy mládeže je třeba analyzovat a pomoci řešit.

(25)

1.8 Vnitřní příčiny kriminality dětí a mladistvých

1.8.1 *Pohlaví*

Predisponujícím faktorem je pohlaví jedince - muži se dopouštějí trestných činů mnohem častěji než ženy, dívky se však méně často dopouštějí trestné činnosti za použití násilí. Nejčastěji páchají podvody, krádeže a kriminalitu ve spojení s drogami a prostitucí. (22, 65) Rozdíl je připisován i vrozené vyšší agresivitě mužů kvůli mužskému pohlavnímu hormonu testosteronu. Další z vlivů je odlišná výchova chlapců a dívek, kdy dívky jsou pod větší kontrolou ze strany rodičů i dalších dospělých. (29) Od chlapců se zas očekává tvrdost, díky které se chlapec nenaučí rozeznávat své emoce a přiměřeně s nimi zacházet. (28)

1.8.2 *Genetické dispozice*

Genetická zakotvenost lidského chování je aspekt současnými společenskými vědami stále poněkud nedoceněný. (29) Nedědí se hotové vlastnosti, jen určité vlohy,

které se pak v závislosti na interakci s vnějším prostředím a způsobem života buď realizují či nikoli. (61) Lidské individuální charakteristiky jsou z tohoto hlediska mnohem méně prozkoumány než z hlediska vlivů prostředí. (29) Genetické dispozice představují informace, na nichž závisí zrání a vytvoření předpokladů pro rozvoj určitých psychických vlastností. (60)

Delikvence je určitý způsob chování a chování je velice komplexně podmíněno. Dědičnost je pouze jedním z mnoha faktorů, které mají na chování vliv - může být zodpovědná např. za sníženou sebekontrolu či hyperaktivitu. (29) Hyperaktivita je spojována s podobnými znaky chování jako u adolescenta – s impulzivitou, agresivitou, záchvaty vzteku a sníženým sebehodnocením. V každém vzorku delikventně se chovající mládeže se najde několikrát více hyperaktivních jedinců než u většinové populace. Syndrom postihuje 5 – 15% dětí, přičemž je u chlapců diagnostikován asi pětkrát častěji.

1.8.3 Osobnostní rysy

K základním faktorům, které jsou do určité míry geneticky ovlivněné, patří inteligence⁹, senzitivita, úroveň aktivity, emoční predispozice, vlastnosti nervové soustavy apod. (61) Další z faktorů jsou vrozené osobnostní dispozice.

Jedna z trvalých dispozic, které člověka staví mimo normu, je psychopatie. (29) Dle převládajících příznaků se rozlišují různé formy, např. s poruchami sklonů, s poruchami citovými a volními, astenické, hysterické a s poruchami sociálních vztahů. (33) Poruchy chování u dětí a mladistvých mohou mít přechodný charakter, jen obtížně lze odlišit povahové změny vyvolané bouřlivěji probíhajícím dospíváním od projevů psychického onemocnění. Delikventní chování však velmi vzácně začíná až v dospělosti. (29, 58)

---

⁹ Přesto je třeba upozornit, že někteří autoři výzkumů inteligence uvádějí až 90 % závislost na dědičnosti, jiní mluví o 80 %, ale i o 50%. (5). (Čírtková. 2006)

U pachatelů trestné činnosti jsou psychopatie diagnostikovány velmi často. 10. revize Mezinárodní klasifikace nemocí uvádí tyto druhy osobnostních poruch, které mohou mít vztah ke kriminálnímu jednání:

- Disociální porucha osobnosti.
- Emočně nestabilní porucha osobnosti (s podtypem Impulzivní poruchy).
- Smíšená porucha osobnosti.
- Návykové a impulzivní poruchy, k nimž je řazeno:
  - Patologické hráčství.
  - Patologické zakládání požárů.
  - Patologické kradení.

1.9 Vnější příčiny kriminality dětí a mladistvých

Až v moderní době se riziková mládež objevuje jako vážný sociální problém. Na vzniku tohoto fenoménu se podílejí různé společenské změny probíhající v západních společnostech. Slábnou systémy sociální kontroly, jako byla dříve např. církev, širší rodina či sousedi. (28) Sociální podmínky jsou důležité. Je dnes mnoho možností, jak být v životě úspěšný, jenže každý má odlišné startovací podmínky. (1)

1.9.1 Rodinné prostředí

Ve funkční rodině dochází k úspěšnému řešení problémů, existuje v ní příznivé emocionální klima a dochází ke stálému vyrovnávání vztahů uvnitř rodiny. (16) V současnosti je rodina méně stabilní a mnoho dětí vyrůstá s jedním rodičem¹⁰, který na výchovu v některých případech nestačí. Zážitek rozvodu rodičů nepříznivě ovlivňuje děti obou pohlaví v psychologickém i sociálním fungování na velmi dlouhou dobu. (28)

---

¹⁰ Děti vychovávané jen jedním rodičem mají dle mezinárodních srovnávacích studií o něco horší výsledky ve škole, víc zdravotních a psychických problémů a také více střetů se zákonem. Přítomnost otce v rodině se ukazuje jako faktor bránící delikvenci syna. (MATOUŠEK KROFTOVÁ. 2003, s. 45)

Podnikatelé, kteří veškerý svůj čas věnují podnikání, se snaží kompenzačně zahlcovat děti penězi a luxusním zbožím – proto je rodina podnikatele druhým nejrizikovějším typem rodiny, hned za nezaměstnanými, kteří jsou naopak zahlceni existenčními a finančními starostmi. (27, 41). K výchově dětí patří i trestání, jehož způsoby mohou indikovat sociokulturní úroveň rodiny a pravděpodobně i vztah k dítěti. (10, 41) Funkční rodina je tedy pro dítě naprosto ideálním prostředím. (62)

1.9.2 *Skupiny vrstevníků a parta*

Pro rizikovou mládež je vrstevnická skupina důležitější než pro mladé lidi z rodin, které poskytují určitou podporu a vytyčují přiměřené meze dovoleného chování. (29, 8) U dětí s nízkou podporou v rodině je silnější potřeba kladného přijetí partou. (29) Ta pak může usnadnit přechod jedince k aktivní konzumaci alkoholu, drog a páchání trestné činnosti. Svou roli hrají i skupinové tlaky, kdy se jedinec nechce shodit před ostatními. (14)

Některé party jsou ke kriminální činnosti přivedeny tím, že tráví většinu času v hernách nebo na diskotékách, jiné party vede ke kriminalitě nuda. (29) Pozitivní postoje k antisociálnímu chování se v nich vzájemně posilují a společně odmítají školní a pracovní hodnoty. (8)

1.9.3 *Školní prostředí*

Po rodině má největší vliv na utváření mladého člověka škola, která má za úkol pomáhat žákovi, aby se rozvíjel fyzicky, psychicky, mravně a sociálně. (13) Jenže od socializačního působení školy se dnes očekává víc, než je reálné. (29, 40) Ve škole by se měli měřit všichni stejným metrem, jenže už tolik nezáleží na nadání a úsilí žáka, podstatné je, za jakého jej bude učitel považovat – tedy problematika etiketizace a typizace. Negativní vliv má i vysoký počet dětí ve třídě, dvacet je skupina, třicet však může být už dav. (40, 44)

Dítěti se škola přirozeně jeví jako velmi mocná instituce, ve které navíc získává nové, role školáka, žáka i spolužáka. (59) Učitel je zprvu pro dítě nejvýznamnější

osobou ve škole, postupně pak nabývají na významu vztahy ke spolužákům. Děti si záhy mohou ve třídě vytvářet svou vlastní subkulturu, a právě v tomto prostředí se často projevují začátky delikventního chování. (13, 29)

1.9.4 *Způsob trávení volného času*

Za volný čas je podle sociologických kritérií považován čas, který zbude po zabezpečení individuálních, rodinných, existenčních a biologických potřeb, a v němž jedinec svobodně volí prováděnou činnost. Jestliže společnost zabezpečí kvalitní trávení volného času dětí a mládeže, potlačí tím rozvoj negativních sociálních rysů. (41)

Volný čas a aktivity dětí a mládeže mají svá specifika, jelikož se jim utváří hodnotový systém a životního způsobu - bohužel je čas strávený sledováním televize nejdelší. (29, 41) I společné činnosti v rodině působí většinou příznivě na celkový sociální vývoj, naopak prázdné trávení volného času vystupuje jako rizikový faktor. (6, 41)

1.9.5 *Etnicita*

Etnické menšiny mají oproti majoritní společnosti jiné kulturní zvyklosti, hodnotové preference i životní styl. Pravidelně mají nižší vzdělání a příjmy, horší bydlení, jsou častěji nezaměstnaní a v neposlední řadě se jich týká vyšší kriminalita. Romové jsou v ČR výraznou etnicky odlišnou skupinou, kterou většinová společnost vnímá velmi nepříznivě a trpí mnoha předsudky. (29) V roce 2001 se v ČR k romské národnosti přihlásilo necelých 12 000 obyvatel, avšak expertní odhady se pohybují kolem 200 – 300 tisíc Romů. (32)

Štechová a Večerka (1990) ve svém výzkumu uvádějí, jaké osobnostní rysy zjistili u mladých romských delikventů:

- disharmonický osobnostní vývoj,
- intelekt hluboko pod normou, těžkopádnost myšlení,
- sugestibilita, lehká manipulovatelnost,
- větší míra agresivity a asociálních tendencí, zvýšená emoční reaktivita,

- slabé regulační mechanismy osobnosti. (4)

O kriminalitě romského etnika nejsou od roku 1994 údaje a statistická data zveřejňovány, přitom v některých městech je kriminalita Romů enormní.¹¹ (29)

1.9.6 Vliv médií

Děti a dospívající sledují televizi nejvíce ze všech médií, o vlivu médií na socializaci dnešních dětí a mládeže není pochyb. (29, 41) Sledování násilných scén ve filmech i v počítačových hrách může zvýšit výskyt násilí v reálném životě, proto je nezbytné učit děti ke kritickému uvažování a vůči manipulaci. (8, 18) Jenže výchovný styl u rodin se sociálně deviantní mládeží je slabý a rodina pak nemůže kompenzovat případné negativní působení televize. (41) Avšak kontrolní a regulační mechanismy jsou plně v kompetenci České tiskové kanceláře, Rady Českého rozhlasu, Rady České televize a ze zákona i Rady České republiky pro rozhlasové a televizní vysílání. (17)

Dítě trávící nadbytek svého času před televizí trpí nejen zhoršeným zrakem, špatným spánkem, nedostatečnou schopností koncentrace, nárůstem agresivity a nereálným posuzováním bolesti, ale i zhoršením slovní komunikace. (11)

1.10 Typické druhy kriminality páchané mládeží

Nejvíce se mládež dopouští majetkové kriminality. Motivem je převážně zisk, takže největší zastoupení mají krádeže, a to krádeží věcí z aut a z kapes. Souvisí to i s touhou vlastnit módní drahé oblečení, zvýšit vlastní prestiž a vyrovnat se tak vrstevníkům ze sociálně silnějších rodin. Starší jedinci pak nejčastěji kradou motorová vozidla a věci z aut.

Násilné kriminality se děti dopouštějí méně - z té převládá ublížení na zdraví a loupeže. (65) Pokud děti spáchají vraždu, děje se tak v rodinném prostředí, kde byly

---

¹¹ V okrese Teplice tvoří romská komunita 7 % obyvatel, podle hodnocení teplické kriminální služby se však Romové podílejí na 60% veškeré trestné činnosti, z pachatelů přepadení tvoří Romové dokonce 80%. (MATOUŠEK, KROFTOVÁ. 2003, s. 140)

vystaveny týráni a sexuálnímu zneužívání. (14) Ještě menší podíl má mravnostní kriminalita (zde je nejvíce zastoupeno pohlavní zneužívání). Závažnou formou kriminality představují trestné činy s rasovým či národnostním podtextem. (34, 46)

Užívání drog není v České Republice kriminalizováno, jenže zájem o drogy mezi mládeží stoupá a posunuje se do mladších ročníků. Mladiství jsou pak nejvíce trestně stíháni za skutkovou podstatu nedovolené výroby a držení psychotropních látek a jedů a pro šíření toxikomanie.

S užíváním drog souvisí i trestná činnost, která nemá charakter pouze majetkový, ale jedná se i o výtržnictví, loupeže, ublížení na zdraví, znásilnění a pohlavní zneužívání.

U nás je stále nejvíce rozšířená a bagatelizovaná jiná droga – alkohol. Podávání a prodej alkoholu dětem mladším 18 let je upraven několika právními normami, přesto je porušování zákazu běžná záležitost. (65)

Specifickou kapitolou především pro trestnou činnost dětí a mládeže v moderní společnosti je sprejství, šikanování, a poměrně nově i tzv. počítačové pirátství. (34)

1.10.1 Počítačová kriminalita

Bleskový vývoj elektronických technologií se stal jedním z nejvýznamnějších fenoménů moderní doby. (25) Počítačová kriminalita je termín, který vznikl v souvislosti s rozmachem výpočetní techniky. Často je označován jako nová forma kriminality, která je namířená proti výpočetní technice, jejímu programovému vybavení, datům a informacím. Ačkoliv se zde neobjevují prvky násilí, použití zbraně ani újma na zdraví, přesto hovoříme o vysokém stupni společenské nebezpečnosti. Ta tkví především ve velmi malém riziku jejího odhalení a v její úspěšnosti. (64) Vedle organizovaného zločinu a distribuce drog je v současné době řazena mezi nejzávažnější formy trestné činnosti, navíc se rozvíjí nejrychleji. (25)

Jednou z nejčastějších forem počítačové kriminality, jež právě způsobuje vysoké ekonomické škody, je softwarové pirátství. Tento druh pirátství se týká nelegální manipulace s programovým vybavením počítačů, které může spočívat zejména v:

- neoprávněné výrobě softwaru,

- neoprávněném šíření softwaru,
- neoprávněném kopírování softwaru,
- neoprávněné užívání softwaru.

Přibližně 60 až 70 % celkového užívaného programového vybavení je nelegální. Veřejnost na tuto problematiku nahlíží poměrně shovívavě, k čemuž jistě přispěl i nedostatek počítačových programů na našem trhu a vysoká cena českých verzí licenčních programů.

Příčiny softwarového pirátství je možno vidět ve snaze poškodit vlastníka počítačové techniky, získat neoprávněný prospěch či zkrátka vyniknout a dokázat si své výjimečné schopnosti např. i proniknutím do počítačové sítě. (64)

Obecné členění pachatelů z hlediska jejich vztahu k informacím lze charakterizovat takto:

- Amatéři – osoby s vyšší jednostranně rozvinutou inteligencí pronikající cílevědomě či náhodně do informačních systémů s cílem vyhledat zranitelná místa. Plně si uvědomují své jednání, velmi snadno se naučí pracovat s počítači a jsou schopni neustále vstřebávat nové informace z oboru
- Profesionálové – náplň jejich práce je dána informačním procesem, jejich hlavní motivací je zisk (např. pracovníci managementu, programátoři apod.). (25)

Základním východiskem pro prevenci je poznání způsobů páchaní této činnosti se zaměřením na osobu pachatele, přínosné je i využívání poznatků o činnosti preventivních opatření ze zahraničí. Významný přínos může mít i konstituování metodiky speciálního vyšetřování trestných činů páchaných v souvislosti s počítači. (25)

1.10.2 Zvláštnosti rasově motivovaného extremismu

Odlišnosti mezi lidmi existují odedávna, ale ideologie rasismu, založená na koncepci ras, je stará jen dvě nebo tři staletí. Politolog Roman David definuje rasismus jako politickou ideologii, která se na základě biologických rozdílů mezi lidmi snaží legitimizovat společenské nerovnosti. (9)

Základním znakem většiny skutkových podstat vztahujících se k rasově motivované trestné činnosti je násilí v jeho jednotlivých formách. Je proto nezbytné vždy prokázat formu násilí, zda násilí směřovalo proti tělesné integritě osoby, skupiny osob nebo proti věci.

Pohnutka je povýšena na základní znak skutkové podstaty. U verbálních projevů jsou prokazovány výroky, dle kterých lze usuzovat rasový podtext dalšího jednání:

- ...“hospoda není pro černé“...
- ...“tamhle je žlutej“...
- ...“pojd'te, vystrašíme cikány“...

Rozsah dokazování je třeba mj. zaměřit na:

- Obsah verbálních, grafických a podobných projevů.
- Na ideologii, činnost, projevy, způsob propagace a podpory hnutí.
- Na projevy sympatií k hnutí, jejich charakter a projevy. (20)
- Na intenzitu útoku a jeho intenzitu. (21)
- Na charakter zranění a jeho následky.
- Na jakou část těla útok směřoval.

Značná část pachatelů jsou osoby mladistvé a blízké věku mladistvého, avšak nejsou výjimkou ani osoby nezletilé. Značná část této trestné činnosti je páchána skupinou pachatelů, proto je třeba brát zřetel na:

- Míry rozdělení úkolů ve skupině.
- Kdo byl iniciátorem.
- Míru iniciativy a aktivity jednotlivých pachatelů.
- Motiv jednání.
- Zvláštností osob pachatele. (25)

1.10.3 Sprejerství

Sprejerství lze považovat za specifický druh vandalismu, jelikož splňuje znak ničení hodnot – např. pomalování nových omítek na domech, historicky cenných budov, stanic metra apod.

Jelikož je prý součástí této práce i vzrušení z toho, aby nebyli při své činnosti dopadeni, je možnost malovat na vyhrazená místa zavrhována. U této skupiny sprejerů se jedná o výrazný disociální prvek. (42)

1.10.4 Šikana

Definici šikany v našem právním řádě nenajdeme, ale patří k nebezpečným jevům. (12) Za šiknu můžeme označit psychické nebo fyzické násilí páchané mezi mládeží s cílem týrat, trápit, či úmyslně klást překážky druhému. (21) Z hlediska následků, které agrese vyvolává, se bití liší od nadávek - i ty však mohou způsobovat velkou bolest. (5) Původci šikany bývají většinou jedinci tělesně zdatnější, vyspělejší, nezřídká v početní převaze. (16) Psychická forma šikany má podobu přehlížení až arogance, nadávání a pomluv. Zatímco chlapci volí spíše fyzickou formu agrese, dívky jsou „jemnější“.

Majetková šikana je u nás relativní novinkou, dítě z chudých rodin je při ní zesměšňováno kvůli tomu, že nemá značkové oblečení, značkovou obuv a že nevlastní mobilní telefon. (17)

1.11 Prevence kriminálního chování

Primární prevence je označována za jeden ze stěžejních pilířů prevence. Jedná se o předcházení delikventnímu chování u populace, která se ještě tohoto chování nedopustila.

Dále lze mluvit o prevenci situační, která v sobě zahrnuje technické opatření, které potencionálním pachatelům může znesnadňovat kriminální chování. Sem lze zařadit kamerové systémy všech druhů, bezpečnostní zámky a dveře, nerozbitné sklo a další. (29)

Pro kriminalistickou prevenci mají význam zjištěné informace o způsobu páčání trestného činu¹². Kvalitní aplikace do konkrétních podmínek takovýchto informací může výrazně ztížit či dokonce znemožnit další páčání trestné činnosti. (39)

1.11.1 Preventivní programy

Preventivní opatření na lokální, regionální a státní úrovni mohou být efektivní, je však nezbytné mít kvalifikované detekce problémů a musí být průběžně sledován jejich vliv i vedlejší účinky.

Nejvýznamnější prostředek prevence je zajisté výchova dětí v rodinách a výchova dětí ve školách. Nezastupitelný význam má však i sociální politika státu, která ovlivňuje nejen systém vzdělávání, zaměstnanost a fungování policejní a soudní složky, ale i stabilitu rodiny a další instituce zabývající se rizikovou mládeží.

Teoreticky by sice potencionální pachatele mohla odstrašovat výše trestu, jeho rychlost či neodvratnost, jenže kriminologické výzkumy ukazují, že např. výše trestu má v podstatě zanedbatelný vliv. Jedinci poprvé páchající trestný čin takřka nikdy neznají trestněprávní kvalifikaci ani výši sankce, u recivistů je toto povědomí již zvýšené, avšak ani to jim nebrání v dalším trestném jednání – většinou se domnívají, že tentokrát nebudou dopadeni. Proto i diskuze o zavedení trestu smrti nemohou být argumentačně podložené (nehledě na to, že naše ústava i evropská legislativa tento trest přímo vylučuje).

Kvalitní primární a sekundární prevence musí předcházet nejen budoucímu kriminálnímu chování, ale všem typům sociální selhání jako je i zneužívání drog, vypadávání ze škol a učebních poměrů, předčasným těhotenstvím, přenosům pohlavních nemocí se zřetelem na HIV apod. Nezbytným cílem je mimo jiné prezentace sociálně příznivého chování. (29)

---

¹² Jan Musil z katedry kriminalistiky na Policejní akademii ČR definuje způsob páčání trestného činu jako specifikovaný systém operacionálních elementů trestného činu a činností, které jsou úzce spjaty s trestným činem.

1.11.2 Struktura prevence kriminality v ČR

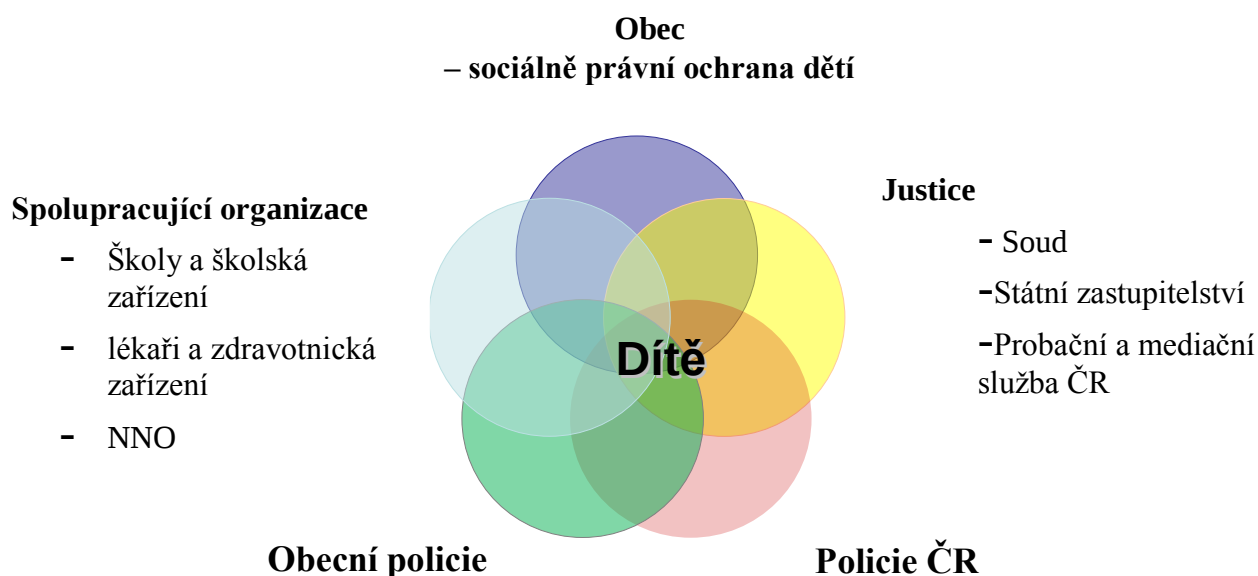
Struktura prevence kriminality by se dala rozdělit do 3 hlavních úrovní:

- Sociální prevence - představuje aktivity ovlivňující proces socializace a sociální integrace a dále aktivity zaměřené na změnu nepříznivých společenských a ekonomických podmínek, které jsou považovány za klíčové příčiny páchaní trestné činnosti.
- Situační prevence – vychází z teze, že určité druhy kriminality se objevují v určité době, na určitých místech a za určitých okolností. Kriminogenní podmínky se snaží minimalizovat prostřednictvím organizačních, režimových, fyzických a technických opatření. Její součástí je i informování veřejnosti o možnostech ochrany před trestnou činností.
- Prevence viktimitnosti a pomoc obětem trestných činů – založena na konceptech bezpečného chování, diferencovaného s ohledem na různé kriminální situace a psychickou připravenost ohrožených osob. V praxi se jedná o skupinové i individuální zdravotní, psychologické a právní poradenství, trénink v obranných strategiích a propagaci technických možností ochrany před potencionální trestnou činností. Užívá metody sociální i situační prevence, a to dle míry ohrožení na primární, sekundární i terciární úrovni. (56)

1.11.3 Systém včasné intervence (SVI)

Systém včasné intervence je projektem odboru prevence kriminality Ministerstva vnitra. (47) Základní poslání projektu je pozitivní změna situace a chování dítěte pomocí rychlé, adekvátní a efektivní reakce všech institucí, do jejichž působnosti

spadá péče o rizikové, ohrožené a delikventní děti. (50) Níže otištěný obrázek znázorňuje jednotlivé složky. (51)

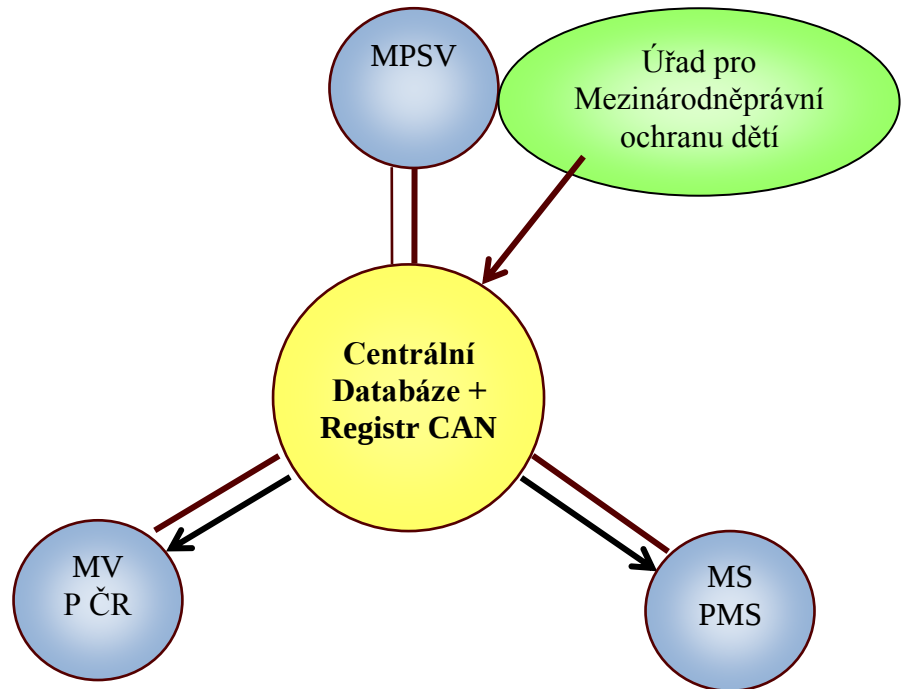

Jde tedy o vytvoření optimálních podmínek pro sociálně nápravné intervence státní a veřejné správy i nestátních organizací - tedy pro spolupráci všech subjektů, které mají za děti a mladistvé odpovědnost. (47) Cílem je zamezit rozvoji kriminální kariéry dítěte a jeho integrace do normálního života.

SVI tvoří tři stěžejní pilíře:

- 1) Metodická spolupráce mezi institucemi, které jsou účastníky SVI. To umožňuje pracovat s klientem, jeho rodinou a prostředím (komunitou), kde žije. (47) Praktickým nástrojem je Tým pro mládež - tvoří ho zástupci OSPOD, Policie ČR, justiční orgány (soudy, státní zastupitelství, Probační a mediační služba ČR), obecní policie, úřady práce, zdravotnická zařízení, školy a školská zařízení, nestátní neziskové organizace. (55)

- 3) Konkrétní praktická opatření, která tvoří samotný proces nápravy delikventa. Skrze tento pilíř probíhá vlastní proces práce s dítětem a jeho rodinou. Patří sem probační resocializační programy, všechny další podpůrné, resocializační, socializační programy a také projekty pro práci s problémovými dětmi a mládeží, včetně specializovaných protidrogových programů. V konkrétní formě se jedná například o nízkoprahové klubovny, pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče atd. (47)

2 Cíle práce a hypotézy

2.1 Cíle práce

Ve výzkumné části práce se soustředím právě na výskyt forem trestné činnosti. Cílem práce je na základě literárního rozboru, sběru dat z dotazníkového šetření a analýzy dat policejních statistik zmapovat problematiku trestné činnosti dětí a mladistvých v okresech Teplice, potažmo v Ústeckém kraji, popřípadě ho srovnat jak s celorepublikovým průměrem a tendencí.

2.2 Hypotézy

Na základě rozboru odborné literatury byly stanoveny tři hlavní hypotézy. Rovněž jsou očekávány dílčí rozdíly nejen v celkové úrovni delikvence, ale též v její struktuře.

H1) Trestná činnost dětí a mladistvých bude v teplickém regionu (v Ústeckém kraji) častější než v celorepublikovém průměru.

H2) Chlapci páchají trestnou činnost častěji než dívky.

H3) Nejrozšířenějším trestným činem mezi mládeží je nelegální stahování dat.

3 Metodika

3.1 Metodický postup

Na úvod je vhodné představit problematiku a zanalyzovat data získaná z věrohodných celostátních statistik, tedy z policejních statistik. Ta může ukázat nejen aktuální počet trestných činností dětí a mladistvých, ale je schopna i ukázat informace staršího data a tedy vývoj těchto ukazatelů. Objektem analýzy byl vývoj trestné činnosti dětí a mladistvých v České republice od roku 2000 do roku 2008. Výsledky jsem zpracovala do grafů.

Další metodologická technika spočívala ve sběru dat ve formě kvantitativního výzkumu a následném vyhodnocení dotazníků. Dotazník byl použit z mezinárodního výzkumu problémů současné mládeže ISRD 2 = International Survey on Self-Reported Delinquency. Organizátorem celého výzkumu byl tým uznávaných odborníků z Velké Británie pod vedením profesorky Josine Junger-Tasové. (48)

V České republice výzkum probíhal na přelomu roku 2006 a 2007 pod garancí katedry sociologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, současně se prováděl v dalších 33 státech.¹³ Projekt navazoval na International Self-Report Delinquency Study z počátku 90. let - za cíl si kladl zopakovat úspěšný projekt a srovnat situaci z mezinárodního hlediska. Projekt získal v ČR oficiální podporu Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy, tím byl značně usnadněn přístup do škol, které byly o spolupráci požádány. (65)

V České republice se výzkumu zúčastnilo 91 základní škol v různých regionech. Tohoto sběru dat jsem se zúčastnila jako tazatelka v Ústeckém kraji. Výzkum byl založen na metodě self-reportů - sami respondenti vypovídají prostřednictvím anonymního dotazníku o svých případných delikventních činech. Hlavní výhoda spočívá v tom, že na rozdíl od oficiálních údajů obsahuje i neohlášené a neobjasněné delikty, tedy latenci.

---

¹³ Většina zemí pocházela z Evropy, pro příklad Polsko, Slovinsko, Estonsko, Kypr a Litva. Z mimoevropských zemí se připojila např. Venezuela, Kanada či USA.

Sběr dat probíhal v rámci jedné vyučovací hodiny během školní výuky. Rodiče žáků před samotným šetřením obdrželi informační dopis a byli požádáni o souhlas s účastí svého potomka na výzkumu.

3.1.1 Rozdělení otázek v dotazníku

Samotný dotazník byl anonymní a obsahoval otázky uzavřené, polouzavřené, filtrační i kontrolní. Na názor respondentů na nějakou problematiku byla nejvíce využita škálová technika.

V první půlce dotazníku se objevují otázky týkající se:

- životních podmínek,
- rodiny,
- volného času,
- školy
- blízkého okolí.

Ve druhé půlce jsou zařazeny otázky na věci, které mladí lidé někdy skutečně provádí:

- pití alkoholu,
- vandalismus,
- experimentování s drogami,
- krádeže,
- vloupání,
- kopírování a stahování hudby či filmů,
- nošení zbraně,
- zranění další osoby,
- vyhrožování druhé osobě,
- účastenství ve skupinových bitkách apod.

Na konec byly zahrnuty doplňující dotazy na:

- vzdělání rodičů,

- důležitost názorů různých osob vyskytujících se v blízkosti respondenta apod.

V dotazníku tak byly užity i otázky na názory a sebehodnocení, většinou zaměřené na spokojenost sama se sebou, agresí a potenciální páchaní kriminality.

Vzhledem k velkému počtu otázek i podotázek byly vybrány pouze nejdůležitější a nejzajímavější proměnné, které mají dobrou výpovědní hodnotu. K vyhodnocování dotazníku byl využit statistický program SPSS, a tak jsou uváděné výsledky popsány většinou v tabulkách, popř. byly převedeny do grafů. Výsledky jsou vyjádřeny v procentech nebo v absolutních četnostech odpovědí.

3.2 Charakteristika zkoumaného souboru

3.2.1 Popis prostředí výzkumu

Výzkum se celkem uskutečnil ve 160 třídách z 91 škol, dotazník vyplnilo 3034 studentů. Celý sběr dat probíhal ve třídách, ve kterých byli během vyplňování přítomni také tazatelé. Mimo jiné měli i funkci pomocnou v případě, že žáci nebudou rozumět zadání či budou potřebovat s vyplňováním pomoci.

3.2.2 Struktura zkoumaného vzorku

Dle pohlaví byl vzorek velmi vyrovnaný. Dívky byly v celkovém počtu 1493 (49,3%), z chlapců pak 1533 (50,7 %).

Z 3034 žáků navštěvovalo:

- 7. třídu ZŠ 976 žáků (32,2%)
- 8. třídu ZŠ 960 žáků (31,6%)
- 9. třídu ZŠ 1098 žáků (36,2%)

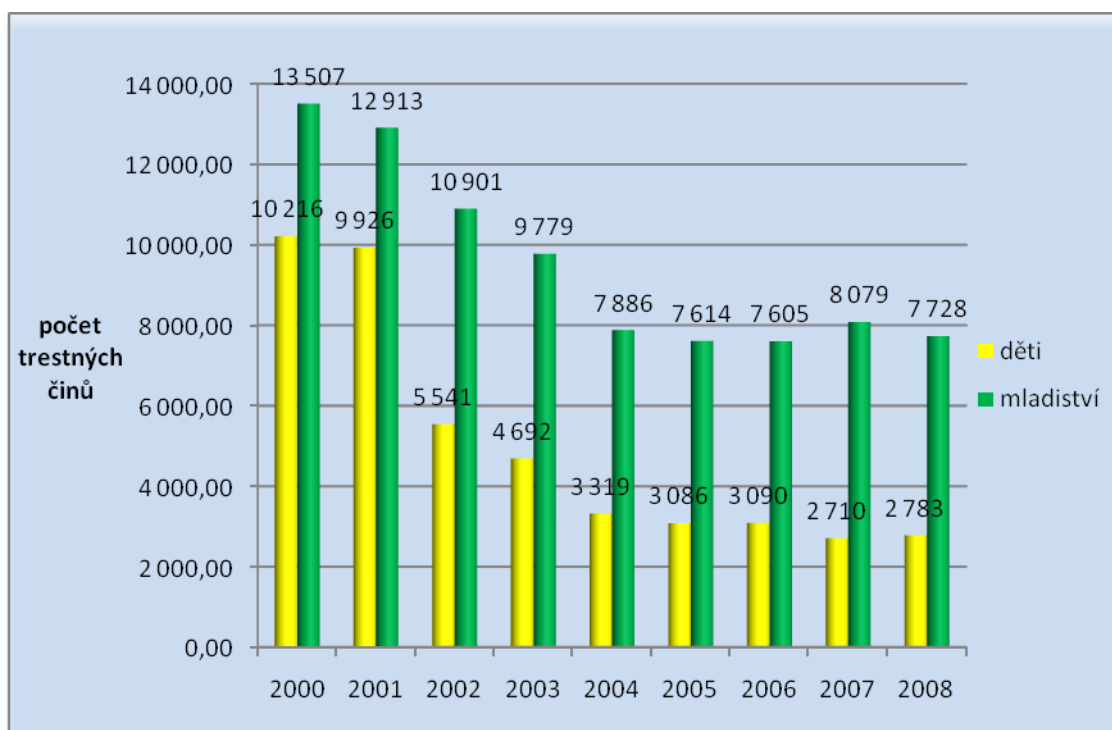
Z celkového souboru bylo 15 dotazníků nakonec vyřazeno z důvodu nevyplnění podstatné části dotazníku nebo kvůli podezření, že respondent nebral dotazník vážně.

Odmítnutí účasti na výzkumu ze strany rodičů bylo nízké a ani sami žáci svoji účast na výzkumu neodmítali. (65)

4 Vlastní výzkum

4.1 Analýza policejních statistik

Graf 1 – Počet spáchaných trestných činů dětmi a mladistvými v letech 2000 – 2008 v ČR

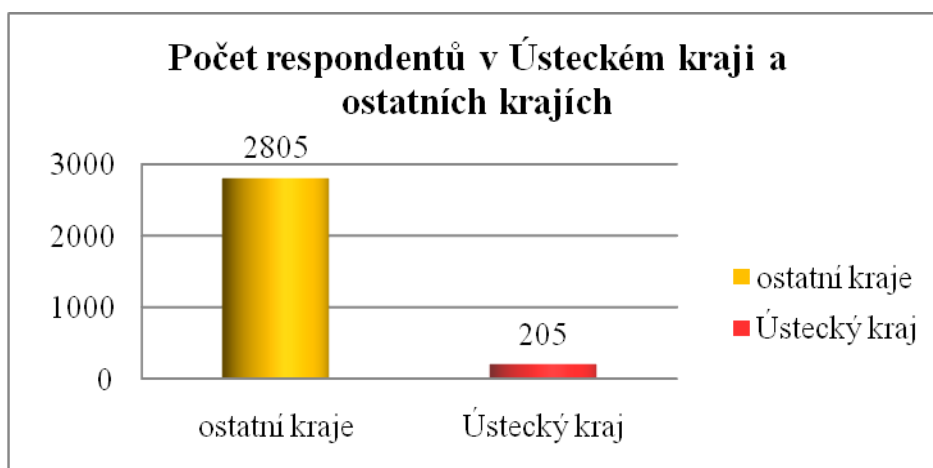

Zdroj: policejní statistiky

Během uplynulých 8 let lze sledovat převážně klesající tendence u kriminality spáchané mládeží. Zatímco v roce 2000 dosahoval počet spáchaných trestných činů mladistvými téměř 14 000, o osm let později lze vidět snížení téměř o polovinu (7 728). U dětí je za stejné období pokles dokonce o jednu třetinu – z počtu 10 216 na 2 783. Vypadá to, že za posledních 5 let se klesající tendence sice výrazněji neprojevují, na druhou stranu je dobré, že není patrný ani nárůst. Bylo by jen dobré připomenout, že je to pouze statistický údaj, který nezohledňuje případné změny věkové struktury obyvatelstva a jiné faktory.

4.2 Dotazníkové šetření

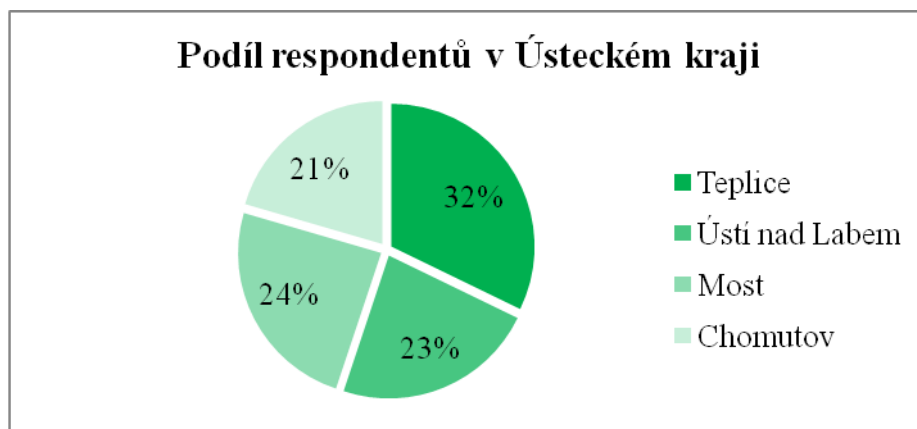
Graf 2 – Počet respondentů v ČR a Ústeckém kraji

Zdroj: vlastní výzkum + výzkum ISRD

V Ústeckém kraji byla data vybrána od 205 (necelých 7%) a ze zbytku České republiky 2805 respondentů, tedy 93,2%.

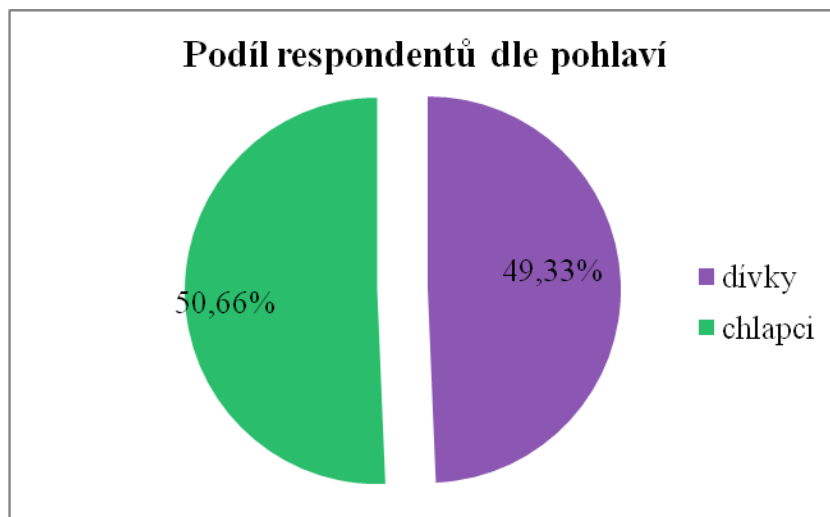
Graf 3 – Počet respondentů v ČR a Ústeckém kraji

Zdroj: vlastní výzkum + výzkum ISRD

V Ústeckém kraji tedy bylo vybráno celkem 205 respondentů. Procentuální rozdělení je poměrně vyvážené. V Teplicích se vybralo 68 dotazníků, v Ústí nad Labem 47, v Mostě 50 a v Chomutově 42 dotazníků.

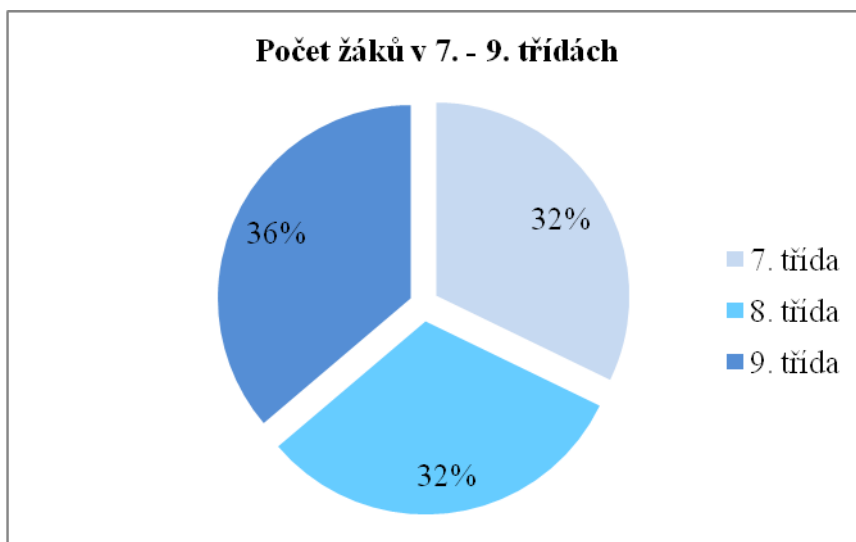
Graf 4 – Rozdělení respondentů dle pohlaví

Zdroj: vlastní výzkum + výzkum ISRD

Počet dívek v celkovém souboru byl 1493, tedy 49,33% a počet chlapců byl 1533 (50,66 %). 8 žáků na otázku neodpovědělo.

Graf 5 – Počet žáků dle tříd

Zdroj: vlastní výzkum + výzkum ISRD

Počet žáků ve třídách i na školách není ovlivnitelný, navíc obecně jsou v obcích školy s menším počtem žáků.

4.2.1 Hypotéza 1 - Trestná činnost dětí a mladistvých bude v teplickém regionu (v Ústeckém kraji) častější než v celorepublikovém průměru.

Tabulka 1 – Vandalismus

poškodil/a jsi někdy úmyslně věc nebo zařízení, jako jsou autobusové zastávky, okna, sedadla ve vlacích nebo autobusech, parkující auta?

			vandalismus		celkem
			ne	ano	
kraj	ostatní kraje v ČR	počet	2478	334	2812
		% dle kraje	88,1%	11,9%	100,0%
		% dle odpovědi	93,2%	94,1%	93,3%
	Ústecký kraj	počet	180	21	201
		% dle kraje	89,6%	10,4%	100,0%
		% dle odpovědi	6,8%	5,9%	6,7%
celkem		počet	2658	355	3013
		% dle kraje	88,2%	11,8%	100,0%
		% dle odpovědi	100,0%	100,0%	100,0%

Zdroj: vlastní výzkum + výzkum ISRD 2

V celé ČR na tuto otázku odpovědělo kladně 11,8% respondentů. V Ústeckém kraji to bylo o 1,4% respondentů méně než v celé republice.

Tabulka 2 – Krádež v obchodě

Ukradl/a jsi něco v obchodě nebo v supermarketu?

			krádež v obchodě		celkem
			ne	ano	
kraj	zbytek ČR	počet	2154	658	2812
		% dle kraje	76,6%	23,4%	100,0%
	ústecký kraj	počet	160	41	201
		% dle kraje	79,6%	20,4%	100,0%
celkem		počet	2314	699	3013
		% dle kraje	76,8%	23,2%	100,0%

Zdroj: vlastní výzkum + výzkum ISRD 2

S krádeží v obchodě či supermarketu má zkušenost skoro každý čtvrtý žák ZŠ – přesněji 23,2%. Na severu ČR má tuto zkušenost „pouhých“ 20,4 % žáků.

Tabulka 3 – Drobné krádeže

Sebral/a jsi někdy někomu peněženku, kabelku, tašku nebo něco takového?

			drobná krádež		celkem
			ne	ano	
kraj	zbytek ČR	počet	2744	62	2806
		% dle kraje	97,8%	2,2%	100,0%
	ústecký kraj	počet	198	3	201
		% dle kraje	98,5%	1,5%	100,0%
celkem	počet	2942	65	3007	
	% dle kraje	97,8%	2,2%	100,0%	

Zdroj: vlastní výzkum + výzkum ISRD 2

2,2% respondentů někdy ukradlo další osobě peněženku, kabelku či tašku. Oproti tomu v Ústeckém kraji to bylo 1,5%, což není statisticky významný rozdíl.

Tabulka 4 – Nelegální stahování filmů a hudby

stahoval/a jsi někdy při používání počítače z internetu hudbu nebo filmy?

			nelegální stahování dat		celkem
			ne	ano	
kraj	zbytek ČR	počet	843	1965	2808
		% dle kraje	30,0%	70,0%	100,0%
	ústecký kraj	počet	65	137	202
		% dle kraje	32,2%	67,8%	100,0%
celkem		počet	908	2102	3010
		% dle kraje	30,2%	69,8%	100,0%

Zdroj: vlastní výzkum + výzkum ISRD 2

Takřka 70% všech respondentů někdy stahovalo nelegálně hudbu nebo filmy. V severních Čechách nelegálně stahovalo data 67,8% respondentů

Tabulka 5 – Hackerství

oužil/a jsi někdy počítač jako hacker (pro napojení nebo nabourání cizích sítí)?

			hackerství		celkem
			ne	ano	
kraj	zbytek ČR	počet	2597	210	2807
		% dle kraje	92,5%	7,5%	100,0%
	ústecký kraj	počet	185	16	201
		% dle kraje	92,0%	8,0%	100,0%
celkem		počet	2782	226	3008
		% dle kraje	92,5%	7,5%	100,0%

Zdroj: vlastní výzkum + výzkum ISRD 2

Jako hacker/ka působilo 7,5% žáků. V Ústeckém regionu takto činilo celých 8% žáků.

Tabulka 6 – Účast ve skupinové bitce

Účastnil/a jsi se nějaké skupinové bitky na školním dvoře, na fotbalovém stadionu, na ulici anebo jiném veřejném místě?

			skupinová bitka		celkem
			ne	ano	
kraj	zbytek ČR	počet	2237	562	2799
		% dle krajů	79,9%	20,1%	100,0%
	ústecký kraj	počet	163	36	199
		% dle krajů	81,9%	18,1%	100,0%
celkem	počet	2400	598	2998	
	% dle krajů	80,1%	19,9%	100,0%	

Zdroj: vlastní výzkum + výzkum ISRD 2

Necelých 20% respondentů se zúčastnili skupinové bitky. V Ústeckém kraji to pak bylo 18,1%.

Tabulka 7 – Dealerství

Prodával/a jsi někdy jakékoli (měkké nebo tvrdé) drogy nebo působil/a jsi jako zprostředkovatel/ka?

			dealerství		celkem
			ne	ano	
kraj	zbytek ČR	počet	2695	103	2798
		% dle kraje	96,3%	3,7%	100,0%
	ústecký kraj	počet	194	6	200
		% dle kraje	97,0%	3,0%	100,0%
celkem		počet	2889	109	2998
		% dle kraje	96,4%	3,6%	100,0%

Zdroj: vlastní výzkum + výzkum ISRD 2

Ze všech žáků působil jako dealer/ka či zprostředkovatel/ka 3,6%. V Ústeckém kraji tak jednalo celá 3% žáků.

4.2.2 Hypotéza 2 - Chlapci páchají trestnou činnost častěji než dívky.

Tabulka 8 – Skupiny přátel dle pohlaví

Věkteří lidé mají určitou skupinu přátel, s nimiž tráví čas, podnikají společné věci nebo se různě baví. Patříš do nějaké takové skupiny?

			skupiny přátel		celkem
			ne	ano	
pohlaví	dívky	počet	333	1148	1481
		% dle pohlaví	22,5%	77,5%	100,0%
	chlapci	počet	409	1106	1515
		% dle pohlaví	27,0%	73,0%	100,0%
celkem		počet	742	2254	2996
		% dle pohlaví	24,8%	75,2%	100,0%

Zdroj: vlastní výzkum + výzkum ISRD 2

Celkem 75 procent respondentů se přiřadilo do nějaké skupiny přátel, tedy party. Nepatrný rozdíl mezi dívkami a chlapci je statisticky nevýznamný.

Tabulka 9 - Skupiny přátel dělajících ilegální věci dle pohlaví

Dělají lidé z tvé skupiny přátel společně nějaké nelegální (nezákonné) věci i ve skutečnosti?

			Skupiny přátel dělající ilegální věci		celkem
			ne	ano	
pohlaví	ženy	počet	872	259	1131
		% dle pohlaví	77,1%	22,9%	100,0%
	muži	počet	758	329	1087
		% dle pohlaví	69,7%	30,3%	100,0%
celkem		počet	1630	588	2218
		% dle pohlaví	73,5%	26,5%	100,0%

Zdroj: vlastní výzkum + výzkum ISRD 2

Skupiny přátel dělající ilegální věci je u chlapců o něco častější – 30,3 %, u dívek je to 22,9 %.

Tabulka 10 - Pití piva či vína dle pohlaví

Pil/a jsi už někdy pivo nebo víno?

			pití piva/vína		celkem
			ne	ano	
pohlaví	ženy	počet	191	1298	1489
		% dle pohlaví	12,8%	87,2%	100,0%
	muži	počet	236	1283	1519
		% dle pohlaví	15,5%	84,5%	100,0%
celkem		počet	427	2581	3008
		% dle pohlaví	14,2%	85,8%	100,0%

Zdroj: vlastní výzkum + výzkum ISRD 2

Jen 14,2% respondentů nikdy neochutnalo pivo ani víno. U chlapců tyto nápoje pilo 84,5%, u dívek nepatrně více – 87,2%.

Tabulka 11 - Pití tvrdého alkoholu dle pohlaví

Pil/a jsi někdy tvrdý alkohol (vodka, rum, slivovice, gin, whisky)?

			pití tvrdého alkoholu		celkem
			ne	ano	
pohlaví	ženy	počet	742	743	1485
		% dle pohlaví	50,0%	50,0%	100,0%
	muži	počet	707	810	1517
		% dle pohlaví	46,6%	53,4%	100,0%
celkem		počet	1449	1553	3002
		% dle pohlaví	48,3%	51,7%	100,0%

Zdroj: vlastní výzkum + výzkum ISRD 2

Vyrovnané je i užití tvrdého alkoholu jako je vodka, slivovice, rum, whiskey a gin. Každá druhá respondentka tvrdý alkohol už ochutnala a u chlapců v 53,4 %.

Tabulka 12 - Stahování či kopírování hudby nebo filmů dle pohlaví

Stahoval/a jsi někdy při používání počítače z internetu hudbu nebo filmy?

			stahování dat		celkem
			ne	ano	
pohlaví	dívky	počet	498	984	1482
		% dle pohlaví	33,6%	66,4%	100,0%
		% dle odpovědi	55,0%	46,9%	49,4%
	muži	počet	408	1112	1520
		% dle pohlaví	26,8%	73,2%	100,0%
		% dle odpovědi	45,0%	53,1%	50,6%
celkem	počet	906	2096	3002	
	% dle pohlaví	30,2%	69,8%	100,0%	
	% dle odpovědi	100,0%	100,0%	100,0%	

Zdroj: vlastní výzkum + výzkum ISRD 2

Z chlapců již 73,2% už někdy spáchali trestný čin pirátství, ze všech dívek tak odpovědělo 66,4%.

Tabulka 13 - Napojení nebo nabourání do cizí sítě jako hacker dle pohlaví

Použil/a jsi někdy počítač jako hacker (pro napojení nebo nabourání cizích sítí)?

			hackerství		celkem
			ne	ano	
pohlaví	dívky	počet	1453	29	1482
		% dle pohlaví	98,0%	2,0%	100,0%
	chlapci	počet	1379	137	1516
		% dle pohlaví	91,0%	9,0%	100,0%
celkem		počet	2832	166	2998
		% dle pohlaví	94,5%	5,5%	100,0%

Zdroj: vlastní výzkum + výzkum ISRD 2

Z celkového počtu chlapců se do cizí sítě umí nabourat 9%, z dívek pak 2%.

Tabulka 14 - Krádež v obchodě či supermarketu dle pohlaví

Ukradl/a jsi něco v obchodě nebo v supermarketu?

			krádež v obchodě		celkem
			ne	ano	
pohlaví	dívky	počet	1160	326	1486
		% dle pohlaví	78,1%	21,9%	100,0%
	muži	počet	1149	370	1519
		% dle pohlaví	75,6%	24,4%	100,0%
celkem		počet	2309	696	3005
		% dle pohlaví	76,8%	23,2%	100,0%

Zdroj: vlastní výzkum + výzkum ISRD 2

Co se krádeží týká, necelých 22% ze všech dívek již někdy něco ukradly a u chlapců skoro 22,5%.

Tabulka 15 - Kapesní krádeže dle pohlaví

Sebral/a jsi někdy někomu peněženku, kabelku, tašku nebo něco takového?

			kapesní krádež		celkem
			ne	ano	
pohlaví	dívky	počet	1459	24	1483
		% dle pohlaví	98,4%	1,6%	100,0%
	chlapci	počet	1475	41	1516
		% dle pohlaví	97,3%	2,7%	100,0%
celkem	počet	2934	65	2999	
	% dle pohlaví	97,8%	2,2%	100,0%	

Zdroj: vlastní výzkum + výzkum ISRD 2

Kapesní krádeže nejsou častým trestným činem mezi mládeží, nicméně 24 dívek se dopustilo tohoto činu a z chlapců to bylo 2,7%.

Tabulka 16 - Zbití či zranění druhé osoby dle pohlaví

bil/a jsi někoho nebo zranil/a holí nebo nožem tak, že musel vyhledat lékaře

			zbytí		celkem
			ne	ano	
pohlaví	dívk y	počet	1469	11	1480
		% dle pohlav í	99,3%	,7%	100,0%
	chlapci	počet	1481	34	1515
		% dle pohlav í	97,8%	2,2%	100,0%
celkem	počet	2950	45	2995	
	% dle pohlav í	98,5%	1,5%	100,0%	

Zdroj: vlastní výzkum + výzkum ISRD 2

11 dívek někdy někoho skutečně zbily tak, že musel jít za lékařem. Z celkového počtu respondentek je to 0,7%. U chlapců je počet trojnásobný – ve 34 případech (2,2%).

Tabulka 17 – Vyhrožování dle pohlaví

Vyhrožoval/a jsi někdy někomu zbraní nebo zbitím, aby ti vydal peníze nebo nějakou věc?

			v y hrož ov ání		celkem
			no	yes	
pohlav í	dívk y	počet	1464	18	1482
		% dle pohlav í	98,8%	1,2%	100,0%
	muži	počet	1487	27	1514
		% dle pohlav í	98,2%	1,8%	100,0%
celkem		počet	2951	45	2996
		% dle pohlav í	98,5%	1,5%	100,0%

Zdroj: vlastní výzkum + výzkum ISRD 2

Vyhrožování, potažmo šikany, se zúčastnilo 18 dívek a 27 chlapců.

Tabulka 18 - Vandalismus dle pohlaví

poškodil/a jsi někdy úmyslně věc nebo zařízení, jako jsou autobusové zastávky, okna, sedadla ve vlacích nebo autobusech, parkující auta?

			vandalismus		celkem
			ne	ano	
pohlaví	dívky	počet	1349	135	1484
		% dle pohlaví	90,9%	9,1%	100,0%
	chlapci	počet	1301	220	1521
		% dle pohlaví	85,5%	14,5%	100,0%
celkem		počet	2650	355	3005
		% dle pohlaví	88,2%	11,8%	100,0%

Zdroj: vlastní výzkum + výzkum ISRD 2

Úmyslné poškození cizího/veřejného majetku je kvalifikováno jako trestný čin vandalství. Z dívek čin provedlo 9,1% a u chlapců nepatrně vyšší počet, a to 14,5%.

Tabulka 19 - Dealerství drog dle pohlaví

prodával/a jsi někdy jakékoli (měkké nebo tvrdé) drogy nebo působil/a jsi jako zprostředkovatel/ka?

			dealerství		celkem
			ne	ano	
pohlaví	dívky	počet	1438	39	1477
		% dle pohlaví	97,4%	2,6%	100,0%
	chlapci	počet	1444	69	1513
		% dle pohlaví	95,4%	4,6%	100,0%
celkem		počet	2882	108	2990
		% dle pohlaví	96,4%	3,6%	100,0%

Zdroj: vlastní výzkum + výzkum ISRD 2

Je poměrně překvapivé, že už děti na základních školách prodávají či zprostředkovávají drogy. U dívek se tak stalo ve 39 případech (2,6%), u chlapců skoro 2x více (4,6%)

4.2.3 Hypotéza 3 - Nejrozšířenějším trestným činem mezi mládeží je počítačová kriminalita a nelegální stahování dat

Tabulka 20 - Vandalství

Poškodil/a jsi někdy úmyslně věc nebo zařízení, jako jsou autobusové zastávky, okna, sedadla ve vlacích nebo autobusech, parkující auta?

			vandalství		celkem
			ne	ano	
věk	12	počet	367	37	404
		% dle věku	90,8%	9,2%	100,0%
		% dle odpovědi	13,9%	10,5%	13,5%
	13	počet	846	110	956
		% dle věku	88,5%	11,5%	100,0%
		% dle odpovědi	32,0%	31,3%	31,9%
	14	počet	914	134	1048
		% dle věku	87,2%	12,8%	100,0%
		% dle odpovědi	34,6%	38,1%	35,0%
	15	počet	499	67	566
		% dle věku	88,2%	11,8%	100,0%
		% dle odpovědi	18,9%	19,0%	18,9%
	16	počet	17	3	20
		% dle věku	85,0%	15,0%	100,0%
		% dle odpovědi	,6%	,9%	,7%
	17	počet	2	1	3
		% dle věku	66,7%	33,3%	100,0%
		% dle odpovědi	,1%	,3%	,1%
	Total	počet	2645	352	2997
		% dle věku	88,3%	11,7%	100,0%
		% dle odpovědi	100,0%	100,0%	100,0%

Zdroj: vlastní výzkum + výzkum ISRD 2

Úmyslné ničení majetku provedlo 11,7% žáků na základních školách. Jak je patrné z tabulky, pokud již tuto činnost respondenti spáchali, v 70% se to týkalo dětí ve věku 13 a 14 let. Rozdělení poměru trestných činů dle věku je pro tento výzkum nepodstatný, avšak pro zajímavost by to bylo možné uvést. Nicméně věkové skupiny 16

a 17 mají opravdu malé zastoupení – jedná se totiž o žáky ŽŠ, kteří na povinnou školní docházku nastoupili o 1 rok později či během studia např. propadli o ročník níže.

Tabulka 21 – Krádež v obchodě

Ukradl/a jsi něco v obchodě nebo v supermarketu?

			krádež z obchodu		celkem
			ne	ano	
věk	12	počet	336	71	407
		% dle věku	82,6%	17,4%	100,0%
		% dle odpovědi	14,6%	10,2%	13,6%
	13	počet	753	201	954
		% dle věku	78,9%	21,1%	100,0%
		% dle odpovědi	32,7%	28,9%	31,8%
	14	počet	783	264	1047
		% dle věku	74,8%	25,2%	100,0%
		% dle odpovědi	34,0%	37,9%	34,9%
	15	počet	415	151	566
		% dle věku	73,3%	26,7%	100,0%
		% dle odpovědi	18,0%	21,7%	18,9%
	16	počet	14	6	20
		% dle věku	70,0%	30,0%	100,0%
		% dle odpovědi	,6%	,9%	,7%
	17	počet	0	3	3
		% dle věku	,0%	100,0%	100,0%
		% dle odpovědi	,0%	,4%	,1%
	celkem	počet	2301	696	2997
		% dle věku	76,8%	23,2%	100,0%
		% dle odpovědi	100,0%	100,0%	100,0%

Zdroj: vlastní výzkum + výzkum ISRD 2

Krádež v obchodě či supermarketu je 2x častější než vandalství – ve 23,2% případů se tak minimálně jednou už stalo. Jak je patrné, po 15 roce věku je první zkušenost s tímto činem jen zřídka.

Tabulka 22 – Krádež z auta

Ukradl/a jsi někdy něco z auta?

			krádež z auta		celkem
			ne	ano	
věk	12	počet	396	5	401
		% dle věku	98,8%	1,2%	100,0%
		% dle odpovědi	13,5%	8,2%	13,4%
	13	počet	937	18	955
		% dle věku	98,1%	1,9%	100,0%
		% dle odpovědi	32,0%	29,5%	32,0%
	14	počet	1027	19	1046
		% dle věku	98,2%	1,8%	100,0%
		% dle odpovědi	35,1%	31,1%	35,0%
	15	počet	548	16	564
		% dle věku	97,2%	2,8%	100,0%
		% dle odpovědi	18,7%	26,2%	18,9%
	16	počet	18	2	20
		% dle věku	90,0%	10,0%	100,0%
		% dle odpovědi	,6%	3,3%	,7%
	17	počet	2	1	3
		% dle věku	66,7%	33,3%	100,0%
		% dle odpovědi	,1%	1,6%	,1%
celkem	počet	2928	61	2989	
	% dle věku	98,0%	2,0%	100,0%	
	% dle odpovědi	100,0%	100,0%	100,0%	

Zdroj: vlastní výzkum + výzkum ISRD 2

Ze všech respondentů celé 2% uvedla, že již někdy v životě ukradli něco z auta.

Tabulka 23 – Drobné krádeže

Sebral/a jsi někdy někomu peněženku, kabelku, tašku nebo něco takového?

			drobné krádeže		celkem
			ne	ano	
věk	12	počet	394	10	404
		% dle věku	97,5%	2,5%	100,0%
		% dle odpovědi	13,5%	15,4%	13,5%
	13	počet	938	14	952
		% dle věku	98,5%	1,5%	100,0%
		% dle odpovědi	32,1%	21,5%	31,8%
	14	počet	1025	22	1047
		% dle věku	97,9%	2,1%	100,0%
		% dle odpovědi	35,0%	33,8%	35,0%
	15	počet	548	17	565
		% dle věku	97,0%	3,0%	100,0%
		% dle odpovědi	18,7%	26,2%	18,9%
	16	počet	19	1	20
		% dle věku	95,0%	5,0%	100,0%
		% dle odpovědi	,6%	1,5%	,7%
	17	počet	2	1	3
		% dle věku	66,7%	33,3%	100,0%
		% dle odpovědi	,1%	1,5%	,1%
celkem	počet	2926	65	2991	
	% dle věku	97,8%	2,2%	100,0%	
	% dle odpovědi	100,0%	100,0%	100,0%	

Zdroj: vlastní výzkum + výzkum ISRD 2

Kapesní a drobné krádeže byly spáchány ve 2,2% případů, tak odpovědělo 65 dotazovaných.

Tabulka 24 – Vyhrůžování

hrožoval/a jsi někdy někomu zbraní nebo zbitím, aby ti vydal peníze nebo nějakou věc?

			vyhrůžování		celkem
			ne	ano	
věk	12	počet	399	6	405
		% dle věku	98,5%	1,5%	100,0%
		% dle odpovědi	13,6%	13,3%	13,6%
	13	počet	937	15	952
		% dle věku	98,4%	1,6%	100,0%
		% dle odpovědi	31,8%	33,3%	31,9%
	14	počet	1031	16	1047
		% dle věku	98,5%	1,5%	100,0%
		% dle odpovědi	35,0%	35,6%	35,0%
	15	počet	553	8	561
		% dle věku	98,6%	1,4%	100,0%
		% dle odpovědi	18,8%	17,8%	18,8%
	16	počet	20	0	20
		% dle věku	100,0%	,0%	100,0%
		% dle odpovědi	,7%	,0%	,7%
	17	počet	3	0	3
		% dle věku	100,0%	,0%	100,0%
		% dle odpovědi	,1%	,0%	,1%
	celkem	počet	2943	45	2988
		% dle věku	98,5%	1,5%	100,0%
		% dle odpovědi	100,0%	100,0%	100,0%

Zdroj: vlastní výzkum + výzkum ISRD 2

45 respondentů uvedlo, že aby získali od někoho peníze či nějakou hmotnou věc, vyhrožovalo druhé osobě zbraní či zbitím.

Tabulka 25 – Nelegální stahování filmů a hudby - obecně

stahoval/a jsi někdy při používání počítače z internetu hudbu nebo filmy?

			nelegální stahování dat		celkem
			ne	ano	
věk	12	počet	170	231	401
		% dle věku	42,4%	57,6%	100,0%
		% dle odpovědi	18,8%	11,0%	13,4%
	13	počet	336	617	953
		% dle věku	35,3%	64,7%	100,0%
		% dle odpovědi	37,2%	29,5%	31,8%
	14	počet	245	803	1048
		% dle věku	23,4%	76,6%	100,0%
		% dle odpovědi	27,1%	38,4%	35,0%
	15	počet	142	427	569
		% dle věku	25,0%	75,0%	100,0%
		% dle odpovědi	15,7%	20,4%	19,0%
	16	počet	8	12	20
		% dle věku	40,0%	60,0%	100,0%
		% dle odpovědi	,9%	,6%	,7%
	17	počet	2	1	3
		% dle věku	66,7%	33,3%	100,0%
		% dle odpovědi	,2%	,0%	,1%
celkem	počet	903	2091	2994	
	% dle věku	30,2%	69,8%	100,0%	
	% dle odpovědi	100,0%	100,0%	100,0%	

Zdroj: vlastní výzkum + výzkum ISRD 2

2091 respondentů již aspoň jedenkrát v životě stáhnulo z internetu hudbu či filmy, to odpovídá skoro 70% všech dotázaných.

Tabulka 26 – Nelegální stahování filmů a hudby – vědomí o ilegalitě

Myslel/a sis, že to je nelegální?

		Frekvence	Procenta	Validní procenta	Kumulativní procenta
validní odpověď	ne	1226	40,4	59,7	59,7
	ano	826	27,2	40,3	100,0
	celkem	2052	67,6	100,0	
chybějící odpověď	nejednoznačná odpověď	4	,1		
	nepoužitelná odpověď	909	30,0		
	bez odpovědi	69	2,3		
	celkem	982	32,4		
	celkem	3034	100,0		

Zdroj: vlastní výzkum + výzkum ISRD 2

Z tabulky vyplývá, že ve 40% případů si byli respondenti vědomí toho, že stahování filmů či hudby je nelegální a protizákonná činnost, avšak stejně ji provedli. 32,4% žáků však neodpovědělo vůbec nebo jejich odpověď se z různých důvodů nemohla do výzkumu započítat.

Tabulka 27 – Zbití osoby

Zbil/a jsi někoho nebo zranil/a holí nebo nožem tak, že musel vyhledat lékaře?

			zbití osoby		celkem
			ne	ano	
věk	12	počet	400	3	403
		% dle věku	99,3%	,7%	100,0%
		% dle odpovědi	13,6%	6,7%	13,5%
	13	počet	945	8	953
		% dle věku	99,2%	,8%	100,0%
		% dle odpovědi	32,1%	17,8%	31,9%
	14	počet	1027	17	1044
		% dle věku	98,4%	1,6%	100,0%
		% dle odpovědi	34,9%	37,8%	34,9%
	15	počet	550	15	565
		% dle věku	97,3%	2,7%	100,0%
		% dle odpovědi	18,7%	33,3%	18,9%
	16	počet	18	2	20
		% dle věku	90,0%	10,0%	100,0%
		% dle odpovědi	,6%	4,4%	,7%
	17	počet	3	0	3
		% dle věku	100,0%	,0%	100,0%
		% dle odpovědi	,1%	,0%	,1%
celkem	počet	2943	45	2988	
	% dle věku	98,5%	1,5%	100,0%	
	% dle odpovědi	100,0%	100,0%	100,0%	

Zdroj: vlastní výzkum + výzkum ISRD 2

45 žáků uvedlo, že již někdy někoho zbili takovým způsobem že dotyčný/á musel/a vyhledat odbornou lékařskou pomoc- to odpovídá 1,5% ze všech dotázaných.

Tabulka 28 – Hackerství

oužil/a jsi někdy počítač jako hacker (pro napojení nebo nabourání cizích sítí)?

			hackerství		celkem
			ne	ano	
věk	12	počet	382	21	403
		% dle věku	94,8%	5,2%	100,0%
		% dle odpovědi	13,8%	9,3%	13,5%
	13	počet	884	69	953
		% dle věku	92,8%	7,2%	100,0%
		% dle odpovědi	32,0%	30,5%	31,9%
	14	počet	962	85	1047
		% dle věku	91,9%	8,1%	100,0%
		% dle odpovědi	34,8%	37,6%	35,0%
	15	počet	518	48	566
		% dle věku	91,5%	8,5%	100,0%
		% dle odpovědi	18,7%	21,2%	18,9%
	16	počet	17	3	20
		% dle věku	85,0%	15,0%	100,0%
		% dle odpovědi	,6%	1,3%	,7%
	17	počet	3	0	3
		% dle věku	100,0%	,0%	100,0%
		% dle odpovědi	,1%	,0%	,1%
celkem	počet	2766	226	2992	
	% dle věku	92,4%	7,6%	100,0%	
	% dle odpovědi	100,0%	100,0%	100,0%	

Zdroj: vlastní výzkum + výzkum ISRD 2

Použití počítače pro napojení či nabourání cizích sítí již zkusilo 7,6 % respondentů. Ve 154 případech to bylo ve věku 13 nebo 14 let.

Tabulka 29 – Účast ve skupinové bitce

Účastnil/a jsi se nějaké skupinové bitky na školním dvoře, na fotbalovém stadionu, na ulici anebo jiném veřejném místě?

			skupinov á bitka		celkem
			ne	ano	
v ěk	12	po ěet	331	71	402
		% dle v ěku	82,3%	17,7%	100,0%
		% dle odpov ědi	13,9%	11,9%	13,5%
	13	po ěet	763	189	952
		% dle v ěku	80,1%	19,9%	100,0%
		% dle odpov ědi	32,0%	31,6%	31,9%
	14	po ěet	825	221	1046
		% dle v ěku	78,9%	21,1%	100,0%
		% dle odpov ědi	34,6%	37,0%	35,1%
	15	po ěet	452	108	560
		% dle v ěku	80,7%	19,3%	100,0%
		% dle odpov ědi	19,0%	18,1%	18,8%
	16	po ěet	12	8	20
		% dle v ěku	60,0%	40,0%	100,0%
		% dle odpov ědi	,5%	1,3%	,7%
	17	po ěet	2	1	3
		% dle v ěku	66,7%	33,3%	100,0%
		% dle odpov ědi	,1%	,2%	,1%
celkem	po ěet	2385	598	2983	
	% dle v ěku	80,0%	20,0%	100,0%	
	% dle odpov ědi	100,0%	100,0%	100,0%	

Zdroj: vlastní výzkum + výzkum ISRD 2

Ve 20% případů se připojilo ke skupinové bitce, což odpovídá 598 jedinců.

Tabulka 30 - Dealerství

Prodával/a jsi někdy jakékoli (měkké nebo tvrdé) drogy nebo působil/a js jako zprostředkovatel/ka?

			dealerství		celkem
			ne	ano	
věk	12	počet	398	2	400
		% dle věku	99,5%	,5%	100,0%
		% dle odpovědi	13,8%	1,9%	13,4%
	13	počet	924	28	952
		% dle věku	97,1%	2,9%	100,0%
		% dle odpovědi	32,2%	25,9%	31,9%
	14	počet	999	46	1045
		% dle věku	95,6%	4,4%	100,0%
		% dle odpovědi	34,8%	42,6%	35,0%
	15	počet	535	27	562
		% dle věku	95,2%	4,8%	100,0%
		% dle odpovědi	18,6%	25,0%	18,8%
	16	počet	17	3	20
		% dle věku	85,0%	15,0%	100,0%
		% dle odpovědi	,6%	2,8%	,7%
	17	počet	1	2	3
		% dle věku	33,3%	66,7%	100,0%
		% dle odpovědi	,0%	1,9%	,1%
	celkem	počet	2874	108	2982
		% dle věku	96,4%	3,6%	100,0%
		% dle odpovědi	100,0%	100,0%	100,0%

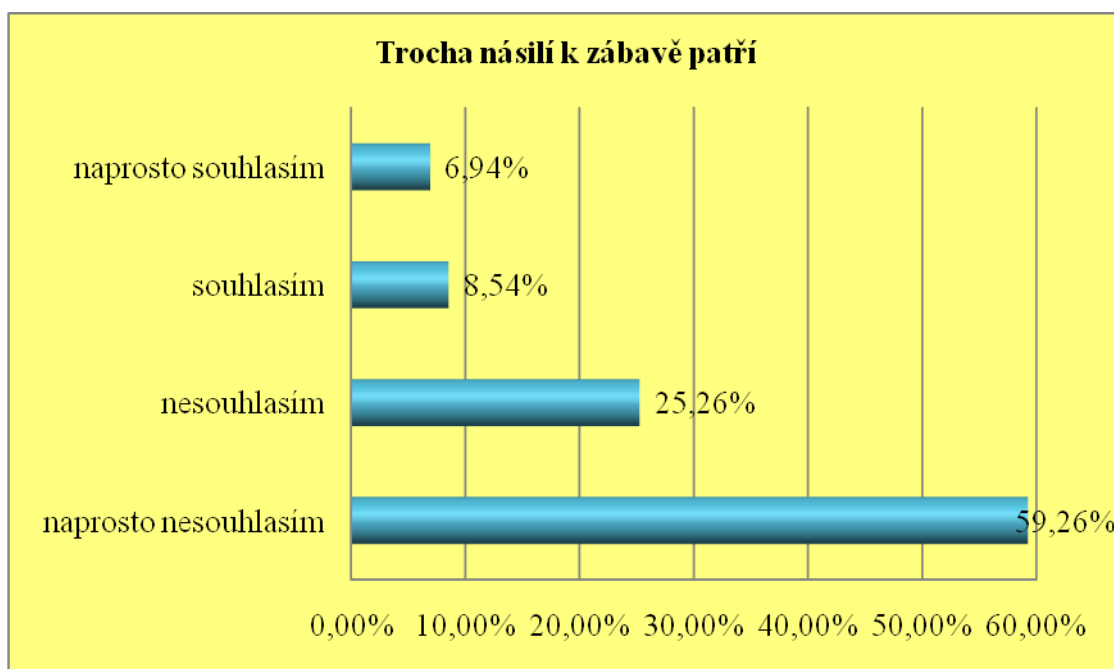
Zdroj: vlastní výzkum + výzkum ISRD 2

108 žáků na základních školách už zprostředkovalo nebo přímo prodalo další osobě drogu, tedy ve 3,6% případů. Nejčastěji tak učinili ve 14 letech.

4.2.4 *Zajímavosti z výzkumu*

Jako jeden z kriminogenních lze počítat příliš pozitivní postoj k násilí či vliv špatného rodinného prostředí. Proto jsou zde tyto předpoklady uvedeny, i když u některých případů se předpoklad může od skutečnosti lišit.

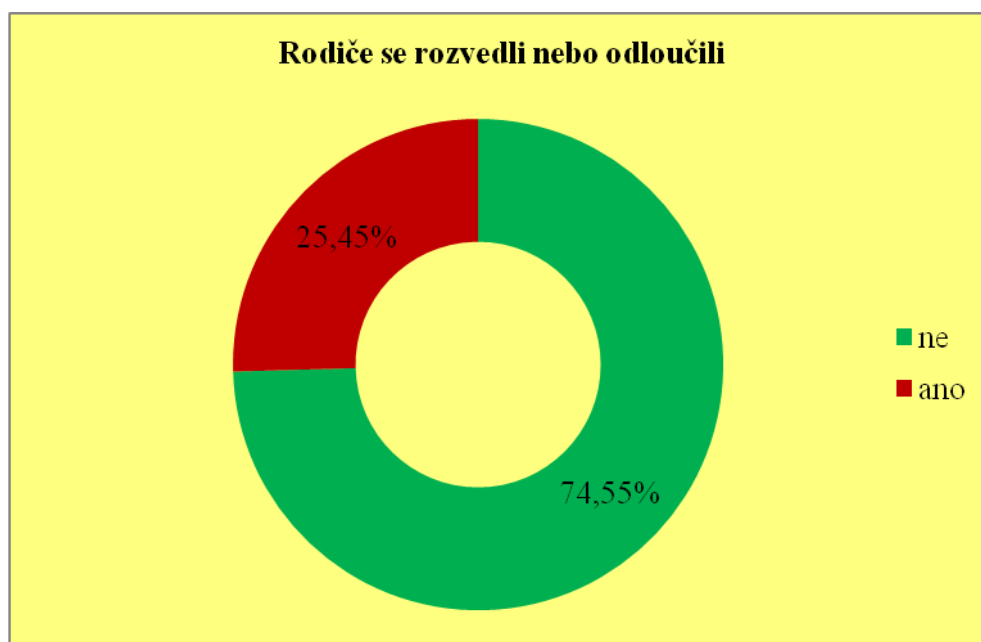
Graf 5 – Násilí a zábava

Zdroj: vlastní výzkum + výzkum ISRD 2

Na otázku, zda si respondenti myslím, že trocha násilí k zábavě patří, uvedlo 85% žáků, že s tímto výrokem nesouhlasí.

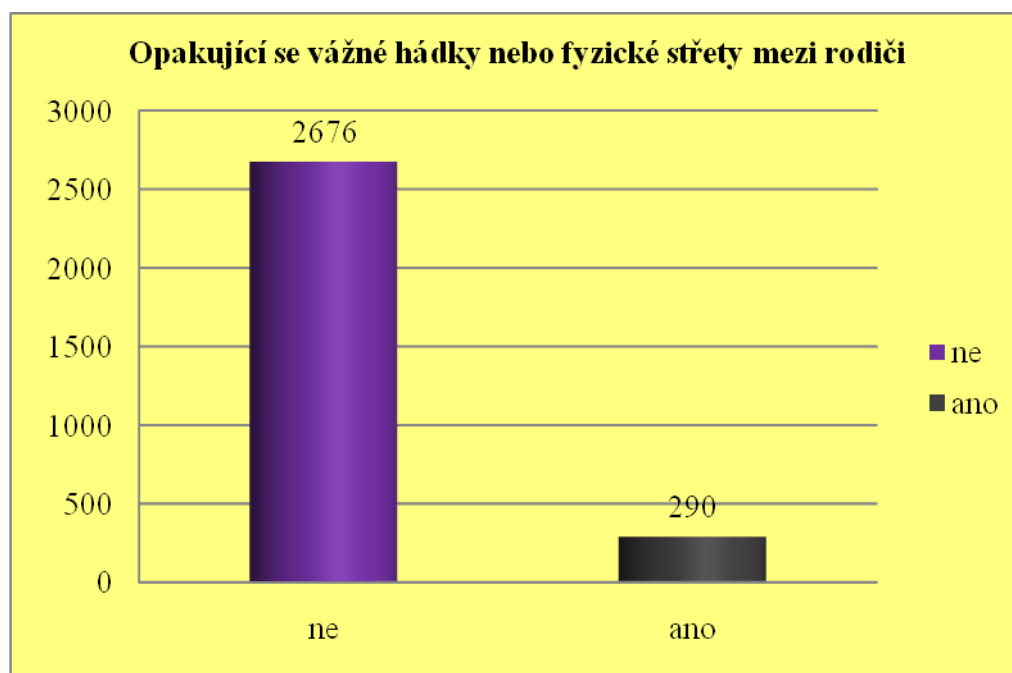
Graf 6 – Rodiče rozvedení či nežijí společně

Zdroj: vlastní výzkum + výzkum ISRD 2

¼ všech dětí uvedla, že jejich rodiče jsou buď rozvedení, nebo žijí každý zvlášť.

Graf 7 – Hádky a střety mezi rodiči dětí

Zdroj: vlastní výzkum + výzkum ISRD 2

Každý desátý žák (9,8%) ze základních škol uvedl, že se jeho rodiči hádají a děti berou tyto hádky jako závažné, nebo mezi nimi dochází i k fyzickým útokům.

5 Diskuze

V této diplomové práci jsem se snažila zjistit, jak v současnosti vypadá situace ohledně kriminality dětí i mladistvých, a to ve srovnání Ústeckého kraje a celé České republiky.

Pro uvedení do problematiky byla nejprve provedena stručná analýza policejních statistik vývoje zjištěné trestné činnosti těchto skupin populace v celé České republice od roku 2000 do roku 2008. Z provedené analýzy vyšlo najevo, že situace je za posledních 5 let (2004 - 2008) víceméně stabilní a je patrná tendence k mírnému klesání.

V roce 2000 i 2001 se kriminalita dětí držela kolem 10 000 případů a u mladistvých kolem 13 000. V roce 2002 byl však právě u dětí značný pokles takřka o polovinu – na 5 541. U mladistvých se tak dramatická změna nekonala, ale pokles kriminality byl patrný i v dalším roce. Od roku 2004 se hranice známých pachatelů pohybuje u dětí kolem 3000 a u mladistvých kol 7 500.

V policejních statistikách jsou uvedené pouze případy, na které se skutečně přišlo, a byly objasněné, tedy znal se pachatel a patřil do skupiny mládeže. Ale jak uvádí Matoušek, latentní počet spáchané kriminality může být několikrát vyšší a je těžko zaznamenanatelný. (19)

První hypotéza pojednávala o tom, že „trestná činnost dětí a mladistvých bude v teplickém regionu (v Ústeckém kraji) častější než v celorepublikovém průměru.“.

Z dotazníkového šetření byly k této hypotéze zjištěny rozporuplné výsledky. Vandalismus lze chápat jako záměrnou destrukci nebo ničení veřejného či soukromého majetku. (66) V celé České republice takto jednalo 11,8% žáků, což je o 1,4% více než u žáků v Ústeckém kraji. Jako jeden z druhů vandalismu se počítá i tzv. sprejerství, kdy skupinky lidí či jednotlivci stříkají speciálními spreji na zeď veřejně přístupnou, avšak v soukromém vlastnictví či ve vlastnictví obce. Někdy obec vyčlení speciální plochu, kde mají sprejeři možnost svou zálibu uplatnit. Například v City of Oxford ve státě Ohio nabádají občany, aby v případě zjištění tohoto činu ihned nahlásili údaje policii a

zdokumentovali případné graffiti, jelikož to může pomoci k usvědčení, pokud se pachatel někdy chytí. Zároveň doporučují, aby občané graffiti ihned odstranili a dali tak najevo, že nesouhlasí s ničením svého majetku. (67)

Krádež v obchodě či ve stále rostoucím počtu supermarketů už alespoň jednou zkusilo 23,2% respondentů. V Ústeckém někdy nějaký předmět v obchodě ukradlo 20,4% žáků, což je o 2,8% méně. Pokud se jedná o škodu malého rozsahu, tedy do 5 000,- Kč, hodnotí se čin jako přestupek. Co se týče sebrání peněženky, kabelky nebo tašky, s tím má zkušenost 1,5% žáků z kraje na severu Čech a 2,2% z celorepublikového průměru. Krádež je kvalifikována dle § 247, a jelikož je to odcizení věci, kterou má jiný na sobě nebo při sobě, hrozí mládeži odnětí svobody až na jeden rok nebo peněžitý trest či propadnutí věci. (47) Jedná se však o rozdíly se statisticky malou významností.

J. Zapletal odhaduje, že 60 – 70% užívaného programového vybavení je nelegálního původu. (48) V Ústeckém kraji z internetu stáhlo hudbu či filmy 67,8% mládeže a v celé České republice nepatrně více – 69,8%. Je všeobecně známo, že děti ani mladiství nemají dostatek financí nebo je jim líto za podobný materiál zaplatit nákladnější cenu. Možná i zde může být příčina v tak vysokém procentu. Celých 7% dětí se dokáže napojit či nabourat do cizí sítě – to je poměrně vysoké procento, když si uvědomíme, že je to činnost vysoce náročná a vyžadující hluboké znalosti z oblasti počítačů a internetových možností. Na tuto proměnnou má však dozajista vliv i druh školy, majetkové možnosti rodičů mládeže apod.

Takřka každý pátý žák se již někdy zúčastnil skupinové bitky, z Ústeckého kraje se toho účastnilo nepatrně méně žáků – 18,1%. Může jít o zviditelnění se ve vrstevnické partě, vyzkoušení vlastní síly nebo jen prostě z nudy. (40)

Dealerství je posuzováno dle § 187 až 188a. (47) V Ústeckém kraji drogu prodaly či zprostředkovaly 3% respondentů, v celé ČR 3,6%.

Při shrnutí výsledků si lze všimnout, že jediný trestný čin, který je v Ústeckém kraji nepatrně častější (o 0,5% více, což je statisticky nevýznamné), se týká nabourání nebo napojení se do cizí sítě. Ostatní trestné činy jsou páčány v nepatrně větším

měřítku v celorepublikovém průměru. První hypotéza se tedy jednoznačně nepotvrdila a opět je potřeba brát v úvahu, že kvalita školy a jejího prostředí může mít důležitý vliv.

Jako jedno z možných vysvětlení pro celkem překvapivý závěr o minimální odlišnosti žáků v Ústeckém kraji by mohlo znít tak, že o kriminální dráze (kariéře) se rozhoduje až po 15. roce věku. Do té doby experimentují v oblasti rizikového chování větší skupiny dětí, a to celkem nezávisle na sociálním statusu i na regionálních podmínkách. Vliv nepříznivého okolí (větší podíl sociální deprivace nebo dokonce sociální exkluze) se projevuje až o něco později na sice menších skupinách, ale o to výrazněji recidivujících pachatelů. Jejich počínání potom může najít odraz v policejních statistikách potvrzujících zvýšenou rizikovost některých regionů.

Respondenti nad 15 let jsou však v datovém souboru zastoupeni minimálně, proto bude třeba tuto hypotézu testovat až v některých dalších výzkumech. Podle našich zkušeností není důvod ani k domněnce, že žáci z Ústeckého kraje výrazně častěji neuváděli všechny své delikventní zkušenosti, nebo že by zde mohlo hrát roli absentérství problémových žáků – nic z toho se v dokumentaci výzkumu neobjevuje.

Druhá hypotéza zněla, že chlapci páchají trestnou činnost častěji než dívky.

Výsledky přinesly zjištění, že dívky na základních školách mají častěji kolem sebe skupinu kamarádů/dek, a to v 77,5% - oproti tomu chlapci v 73,0%, což není statisticky významné. I v tomto věku mají vrstevnické vazby pro obě pohlaví velký význam, i když u dívek je předpoklad, že pro ně mají větší váhu rodinné vazby. (19) Chlapci však mají častěji (30,3 %) skupinu kamarádů/dek, kteří provádí ilegální věci, u dívek je to ve 22,9%. A právě to je jeden ze spouštěcích mechanismů delikvence, protože prvotní zkušenosti mají žáci právě v partě.

Více než $\frac{3}{4}$ všech respondentů již v tomto věku někdy pily pivo nebo víno, u dívek v 87,2% a u chlapců nepatrně méně v 84,5%. První ochutnání pak bývá paradoxně v rodinném kruhu. Ochutnání tvrdšího alkoholu již zkusila přesně polovina všech dotazovaných dívek a 53,4% chlapců. Takové jednání není předmětem trestního

řádu, jelikož ten postihuje pouze osoby, které umožní mládeži pití alkoholu či jim alkohol podají v restauračních a zábavních zařízeních. (47)

Stahování nelegálních dat se posuzuje dle § 152 - porušování autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi. (47) To má na svědomí 66,4% dívek a skoro o 7% více chlapců. U slečen se však postupem věku procento snižuje, neboť si najdou přítele, který filmy nebo hudbu stahuje i pro ně. U hackerství už situace tak vyrovnaná není, dívky se nabourávají do sítí ve 2%, u chlapců toto zkusil takřka každý desátý. Může to mít na svědomí skutečnost, že chlapci se častěji specializují na technické obory a počítačově zaměřená studia.

21,9% dívek již někdy něco ukradlo v obchodě či supermarketu, z chlapců pak o trochu více – 24,4%. U kapesních krádeží jsou častěji pachatelé také chlapi (2,7%), dívky jen v 1,6% případů, ale údaj není statisticky významný. U vandalismu jsou rozdíly mezi pohlavím větší – 14,5% chlapců má zkušenost s ničením majetku, u dívek 9,1%. Rozdíl může být způsobený skutečností, že chlapci častěji vytváří tzv. graffiti, které se řadí do skupiny vandalských projevů. Prodávání nebo zprostředkování drog si alespoň jednou zkusila 2,6% dívek a chlapci takřka 2x více (4,6%).

U všech vyjmenovaných jednání kvalifikovaných jako trestné činy se ukázalo, že chlapci jsou skutečně ve všech případech častější pachatelé než dívky, ovšem v některých případech jsou odchylky statisticky nevýznamné. Druhá hypotéza se tedy potvrdila.

Třetí hypotéza předpokládá, že „nejrozšířenějším trestným činem mezi mládeží je počítačová kriminalita a nelegální stahování dat“.

Úmyslné ničení věcí a zařízení již aspoň jednou provedlo 11,7% mládeže, s krádeží v obchodě má však zkušenost takřka 2x tak víc respondentů (23,2%). Krádež z auta je naštěstí pouze ojedinělý čin a 61 žáků, tedy celá 2%, už mají s tímto zkušenost. Drobné krádeže má na svědomí 2,2% dětí a mladistvých, avšak statisticky významné to v porovnání s krádeží věcí z aut není.

Významný údaj přineslo zjištění nelegálního stahování dat – to už provedlo takřka 70% všech dotazovaných, nejčastěji ve věku 14 let. Pro zajímavost je zde uvedeno, že více jak 2/3 žáků, kteří stahovali hudbu nebo filmy, si bylo vědomo nezákonnosti tohoto jednání, avšak stejně tak učinili. Celorepublikový průměr v hackerství udává 226 respondentů, tedy 7,6%. Skoro 600 žáků (20%) se pralo ve skupině, ať už na školním pozemku či jiném veřejném místě. 108 respondentů má zkušenost s prodáváním nebo zprostředkováním drogy. Jako nejčastější drogou užívanou mezi mládeží je rozšířena marihuana.

Třetí hypotéza se tedy taktéž jednoznačně potvrdila. Společensky přijatelné nelegální stahování hudby a filmů i několikanásobně překračuje jiné trestné činy v počtech případů. Vysoký stupeň nebezpečnosti je dán především v malém riziku odhalení pachatele a v její úspěšnosti. (48)

Ačkoli předmětem výzkumu nebyly rozdíly páčání trestné činnosti dle věku, vyplynulo zajímavé zjištění. Co se týče respondentů ve věku 14 a 15 let, na delikventní chování se tato proměnná ve větší míře nevztahuje a v podstatě obě věkové skupiny jsou v počtu delikventních činů srovnatelné. To otevírá novou diskuzi o snížení či ponechání hranice trestní odpovědnosti na 15 let.

6 Závěr

Cílem této práce bylo na základě literárního rozboru, pomocí statistiky Policie ČR a především vyhodnocení dat z dotazníkového šetření zmapovat problematiku trestné činnosti dětí a mladistvých v celé České republice se zvláštním zřetelem na oblast Teplic a Ústeckého kraje. Určitě nebylo možné takto složitý jev zmapovat vyčerpávajícím způsobem, navíc další informace jsou uvedeny v bakalářské práci a diplomová práce na ně v podstatě navazuje.

Takto pojatý cíl byl určitě splněn. V teorii jsem zopakovala základní pojmy spojené s trestnou činností dětí i mladistvých, poukázala jsem nejprve na základy legislativy, poté jsem rozvedla druhy opatření, která jsou v případech mladých pachatelů ukládána, více jsem rozvedla téma trestní odpovědnosti, zopakovala jsem charakteristické rysy kriminality mladistvých a jejich možné příčiny. Dále jsem se lehce dotkla pohledu společnosti na tento jev a více se rozepsala o typických druzích činů, které páchají mladí delikventi. Neopomněla jsem na závěr dodat základní informace o prevenci kriminality a preventivních programech.

Ve výzkumné části jsem uvedla stručný vývoj trestné činnosti dětí i mladistvých v letech 2000 – 2008 a poté jsem analyzovala získaná data ze sběru dotazníků, které byly zpracovány formou self-reportů, tedy psaní o svých vlastních případných spáchaných deliktech. Tato metoda vypovídá i o té části pachatelů, kteří zůstávají policejním statistikám skryta a je pouze latentní.

Stanovila jsem tři hypotézy:

- H1) Trestná činnost dětí a mladistvých bude v teplickém regionu (v Ústeckém kraji) častější než v celorepublikovém průměru.
- H2) Chlapci páchají trestnou činnost častěji než dívky.
- H3) Nejrozšířenějším trestným činem mezi mládeží je počítačová kriminalita a nelegální stahování dat.

Na základě dotazníkového šetření byla první hypotéza vyvrácena a zbylé dvě naopak potvrzeny. První hypotéza předpokládala, že Ústecký kraj a Teplice se svým specifickým prostředím bude v celorepublikovém srovnání více vyčnívat. Dle výzkumu se tak nestalo, dokonce u mnohých trestných činů, i když nikoli vždy významným rozdílem, jaksi „zaostávala“ za průměrem ČR. Celkové výsledky získaných dat tedy byly překvapivě více či méně vyrovnané a opět se ukázalo, že důležitý vliv může mít i kvalita školy, kterou žák navštěvuje.

Druhá hypotéza pojednávala o genderových rozdílech v páchání trestné činnosti. I dle policejních statistik se dalo usoudit, že chlapci budou častěji pachateli trestných činů. Tato hypotéza se potvrdila, i když je nutné podotknout, že u některých specifických forem trestné činnosti jsou patrné tendence na vyrovnání poměru dívek a chlapců.

Dle obecně známých předpokladů a z rozboru literatury jsem zformulovala třetí hypotézu, která se nakonec také jednoznačně potvrdila. Nelegální stahování dat je suverénně nejčastěji prováděný trestný čin, kterého se dopouštějí mladí delikventi. Nebezpečí nespočívá jen ve společenské toleranci, ale i ve velmi malém riziku dopadení a potrestání. (48)

Diplomová práce by mohla být využita v praxi přinejmenším jako další informační zdroj. Určitě by byla přínosná i pro nejružnější složky Polici ČR jako je kriminální oddělení, oddělení specializující se na majetkovou trestnou činnost a trestnou činnost dětí a mladistvých. Další uplatnění je možné pro pracovníky preventivně informačních skupin, pro zaměstnance ve vzdělávacích institucích, v pedagogicko-psychologických poradnách, v poradnách pro rodinu apod.

7 Seznam použitých zdrojů

1. AEGERTER, Matthias. Between conformity and deviate behaviour: how the youth reacts on the crisis of the labour market – about a theory of coping with critical situations in life. In: *Riziková mládež v současné společnosti*. 1. vydání. Hradec Králové: Gaudeamus, 2006. 234 stran. ISBN 80-7041-044-2
2. ANTIER, Edwige. *Agresivita dětí*. 1. vydání. Praha: Portál, 2004. 101 stran. ISBN 80-7178-808-2
3. BAJER, Pavel. Trest obecně prospěšných prací byl pro pachatele nepříliš závažných trestných činů. *Sociální práce/Sociálna práca*, 2005, č. 4, strana 14. ISSN: 1213-6204
4. BAKALÁŘ, Petr. *Psychologie Romů*. 1. vydání. Praha: Votobia Praha, 2004. 179 stran. ISBN 80-7220-180-8
5. BOURCET, Stéphane - GRAVILLONOVÁ, Isabele, *Šikana ve škole, na ulici, doma. Jak bránit své dítě...* 1. vydání. Praha: Albatros, 2006. 71 stran. ISBN 80-00-01552-8
6. BURIÁNEK, Jiří. *Sociologie*. 2. vydání. Praha: Fortuna, 2003. 128 stran. ISBN 80-7168-754-5
7. ČERNÍKOVÁ, Vratislava – SEDLÁČEK, Vojtěch. *Základy penologie pro policisty*. 1. vydání. Praha: Policejní akademie České republiky, 2002. 150 stran. ISBN 80-7251-104-1
8. ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2006. 309 stran. ISBN 80-86898-73-3
9. DANICS, Štefan – KAMÍN, Tomáš. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. 1. vydání. Praha: Policejní akademie České republiky, 2005. 114 stran. ISBN 80-7251-204-8
10. DEDKOVÁ, Marta. Práva a povinnosti dětí v rodinách. In: *Obrazy dětství v dnešní společnosti – studie ze sociologie dětství*. 1. vydání. Brno: Barrister & Principál, 2004. 206 s. ISBN 80-86598-80-2

11. DUBSKÝ, Josef et. al. *Sociologie médií a veřejného mínění*. 1. vydání. Praha: Policejní akademie České republiky, 2006. 129 stran. ISBN 80-7251-234-X
12. FALTUSOVÁ, Jana. Nejčastější trestná činnost dětí a mládeže. In: *Riziková mládež v současné společnosti*. 1. vydání. Hradec Králové: Gaudeamus, 2006. 234 stran. ISBN 80-7041-044-2
13. GALBAVÝ, Ludovít. Vplyv rodiny na páchanie trestnej činnosti rizikovou mládežou. In: *Riziková mládež v súčasnej spoločnosti*. 1. vydání. Hradec Králové: Gaudeamus, 2006. 234 stran. ISBN 80-7041-044-2
14. GILLERNOVÁ, Ilona et. al. *Vybrané kapitoly z kriminalistické psychologie*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2006. 280 stran. ISBN 80-246-1293-3
15. HÁLA, Jaroslav. *Úvod do teorie a praxe vězeňství*. 1. vydání. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2005. 183 stran. ISBN 80-86708-05-5
16. HARTL, Pavel – HARTLOVÁ, Helena. *Psychologický slovník*. 1. vydání. Praha: Portál, 2004. 776 stran. ISBN 80-7178-303-X
17. HAŠKOVCOVÁ, Helena. *Manuálek o násilí*. 1. vydání. Brno: Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů v Brně, 2004. 83 stran. ISBN 80-7013-397-X
18. HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. 1. vydání. Praha: Portál, 2004. 173 stran. ISBN 80-7178-927-5
19. HOLÁ, Lenka. *Mediace*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2003. 192 stran. ISBN 80-247-0467-6
20. CHMELÍK, Jan. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. 1. vydání. Praha: Linde Praha – Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka, 2001. 171 stran. ISBN 80-7201-265-7
21. CHMELÍK, Jan, et. al. *Rukověť kriminalisty*. 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005. 532 stran. ISBN 80-86898-36-9
22. JANDOUREK, Jan. *Sociologický slovník*. 1. vydání. Praha: Portál, 2001. 285 stran. ISBN 80-7178-535-0

23. JUNGER-TAS, Josine et. al. *Self-reported juvenile delinquency in England and Wales, the netherlands and spain*. 1. vydání. Helsinki: Heuni, 2004. 173 stran. ISBN 952-5333-19-1
24. KAST-ZAHN, Annette. *Jak společně s dětmi zvládat výchovné krize*. 1. vydání. Brno: Computer Press, 2007. 160 stran. ISBN 978-80-251-1557-2.
25. KUČHTA, Josef – VÁLKOVÁ, Helena et. al.: *Základy kriminologie a trestní politiky*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005. 544 stran. ISBN 80-7179-813-4
26. LABÁTH et. al. *Riziková mládež*. 1. vydání. Praha: Slon, 2001. 157 stran. ISBN 80-85850-66-4
27. MATĚJČEK, Zdeněk – DYTRYCH, Zdeněk. *Krizové situace v rodině očima dítěte*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing a.s., 2002. 128 stran. ISBN 80-247-0332-7
28. MATOUŠEK, Oldřich et. al. *Sociální práce v praxi*. 1. vydání. Praha: Portál, 2005. 352 stran. ISBN 80-7367-022-X
29. MATOUŠEK, Oldřich - KROFTOVÁ, Andrea. *Mládež a delikvence*. 2. vydání. Praha: Portál, 2003. 340 stran. ISBN 80-7178-771-X
30. MAŘÍKOVÁ, Hana et. al. *Velký sociologický slovník*. 1. vydání. Praha: Karolinum, 1996. I. svazek. 747 stran. ISBN 80-7184-164-1
31. MORAVEC, Š. – ČERNÝ, J. – NOVÁK, K. A. Člověk v tísní a terénní sociální práce. *Sociální práce/Sociálna práca*, 2002, č. 2, strana 9. ISSN: 1213-624
32. NAVRÁTIL, Pavel et. al. *Romové v české společnosti: jak se nám spolu žije a jaké má naše soužití následky*. 1. vydání. Praha: Portál, 2003. 224 stran. ISBN 80-7178-741-8
33. NIKL, Jaroslav. *Sociálně patologické jevy u dětí a mládeže se zaměřením na jejich prevenci*. 1. vydání. Praha: Policejní akademie České republiky, 2000. 100 stran. ISBN 80-7251-033-9
34. NOVOTNÝ, Oto et.al. *Kriminologie*. 2. vydání. Praha: ASPI Publishing, 2004. 452 stran. ISBN 80-7357-026-2
35. NOVOTNÝ, Oto – VANDUCHOVÁ, Marie et. al. *Trestní právo hmotné – I. Obecná část*. 5. vydání. Praha: ASPI, 2007. 556 stran. ISBN 978-80-7357-258-7

36. PAULÍK, Karel et. al. *Kapitoly ze sociální práce*. 1. vydání. Ostrava: Ostravská univerzita – Filozofická fakulta, 2004. 100 stran. ISBN 80-7042-682-9
37. PODANÁ, Zuzana – BURIÁNEK, Jiří. *Česká mládež v perspektivě delikvence (Výsledky mezinárodního výzkumu ISR-2)*. 1. vydání. Praha: FF UK, 2007. 82 stran. ISBN 80-86284-68-9
38. PORADA, Viktor. et. al. *Metodika vyšetřování počítačové kriminality*. 1. vydání. Praha: Policejní akademie ČR, 1998.
39. PORADA, Viktor et. al. *Kriminalistika (úvod, technika, taktika)*. 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007. 309 stran. ISBN 978-80-7380-038-3
40. PROKOP, Jiří. *Sociologie výchovy a školy*. 1. vydání. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2001. 96 stran. ISBN 80-7083-535-4
41. SAK, Petr. *Proměny české mládeže*. 1. vydání. Praha: Petrklíč, 2000. 291 stran. ISBN 80-7229-042-8.
42. SOCHŮREK, Jan. *Vybrané kapitoly ze sociální patologie II. díl*. 1. vydání. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2001. 47 stran. ISBN 80-7083-495-1
43. SPIRIT, Michal et. al. *Základy práva pro neprávnické*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 263 stran. ISBN 978-80-7380-116-8.
44. ŠIMANOVSKÝ, Zdeněk. *Hry pro zvládnutí agresivity a neklidu*. 1. vydání. Praha: Portál, 2002. 122 stran. ISBN 80-7178-689-6
45. ŠTĚCH, Ondřej. *Násilí jako patologie a legitimní akt*. In *Mládež a sociální patologie. Sborník příspěvků ze semináře sekce sociální patologie MČSS*. Praha: Kazimír Večerka, Masarykova česká sociologická společnost, 2006. 244 stran. ISBN 80-903541-3-0.
46. ŠVARCOVÁ, Eva. *Rizika mládeže v současné společnosti*. In: *Riziková mládež v současné společnosti*. 1. vydání. Hradec Králové: Gaudeamus, 2006. 234 stran. ISBN 80-7041-044-2
47. URL: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/ksp/typy-projektu.pdf>> [cit. 2009-05-05].
48. URL: <<http://www.cityofoxford.org/Page.asp?NavID=705>> [cit. 2009-05-15].

49. URL: < <http://www.encyclopedia.com/doc/1O999-vandalism.html>> [cit. 2009-05-15].
50. URL: <<http://web.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/policista/2008/01/strategpk.pdf>> [cit. 2009-05-05].
51. URL: < http://web.mvcr.cz/archiv2008/ministerstvo/opk/konference/blok2-prevence_kriminality_mladeze/raditsch.ppt> [cit. 2009-05-05].
52. URL: <<http://www.mpsv.cz/cs/4639>> [cit. 2009-04-10].
53. URL: <<http://www.mpsv.cz/cs/4849>> [cit. 2009-04-10].
54. URL: <<http://www.mpsv.cz/cs/5164>> [cit. 2009-04-10].
55. URL:<<http://www.mvcr.cz/clanek/seznamte-se-odbor-prevence-kriminality.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>> [cit. 2009-05-05].
56. URL: <<http://www.mvcr.cz/soubor/koncepce-zhmp-pdf.aspx>> [cit. 2009-05-05].
57. URL: <<http://www.policie.cz/clanek/deti-a-sikana.aspx>> [cit. 2009-05-05].
58. VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese: variabilita a patologie lidské psychiky*. 3. vydání. Praha: Portál, 2002. 444 stran. ISBN 80-7178-678-0
59. VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie I*. 1. vydání. Praha: Karolinum, 2005. 467 stran. ISBN 80-246-0956-8
60. VÁGNEROVÁ, Marie. *Základy psychologie*. 1. vydání. Praha: Karolinum, 2005. 356 stran. ISBN 80-246-0841-3
61. VEREŠOVÁ, Marcela et. al. *Psychológia*. Martin: Vydavateľstvo Osveta, 2007. 191 stran. ISBN 80-8063-239-1
62. VRTBOVSKÁ, Petra. Moderní pojetí sociální práce s rodinami a dětmi v obtížné životní situaci. *SOCIÁLNÍ PRÁCE: časopis pro teorii, praxi a vzdělávání v sociální práci* [online]. 2006, č 1, strany 39-40. Dostupné z: <http://www.socialniprace.cz/pdf-prezentace/2006-1.pdf>. [cit. 2007-04-10]
63. Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže) v pozdějším znění

64. ZAPLETAL, Josef et. al. *Vybraná kriminologická témata*. 1. vydání. Praha: Policejní akademie České republiky, 2001. 67 stran. ISBN 80-7251-065-7
65. ZOUBKOVÁ, Ivana. *Kontrola kriminality mládeže*. 1. vydání. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2002. 231 stran. ISBN 80-86473-08-2
66. ZOUBKOVÁ, Ivana – NIKL Jaroslav – ČERNÍKOVÁ Vratislava. *Kriminalita mládeže*. 1. vydání. Praha: Policejní akademie České Republiky, 2001. 89 stran. ISBN 80-7251-070-3

8 Klíčová slova

Dítě

Mladistvý

Trestná činnost

Legislativa

Struktura kriminality

Teplice

Ústecký kraj

9 Přílohy

Příloha č. 1 - Dotazník

Příloha č. 1 – Dotazník

ČÁST I – OTÁZKY NA ŽIVOTNÍ PODMÍNKY

1. Jsi muž, nebo žena?

- (1) ☐ Muž
(2) ☐ Žena

2. Kolik je ti let?

- (1) ☐ 12
(2) ☐ 13
(3) ☐ 14
(4) ☐ 15
(5) ☐ 16
(6) ☐ 17

3. Narodil/a ses v této zemi?

- 3.1 (1) ☐ Ano
(2) ☐ Ne, narodil/a → Pokud ne: ↻
jsem se v:

3.2 _____ Kolik let ti bylo, když ses _____ let
sem přistěhoval/a ?

4. Ve které zemi se narodila tvá matka?

- (1) ☐ V České republice
(2) ☐ Narodila se jinde, konkrétně v _____
(3) ☐ Narodila se v jiné zemi, ale nevím přesně kde
(4) ☐ Nevím

5. A kde se narodil tvůj otec?

- (1) ☐ V České republice
(2) ☐ Narodil se jinde, konkrétně v _____
(3) ☐ Narodil se v jiné zemi, ale nevím přesně kde

- (4) ☐ Nevím

6. Žiješ společně se svou vlastní matkou a otcem?

- (1) ☐ Ano, žiji se svými vlastními rodiči
- (2) ☐ Žiji vždy nějaký čas s mojí matkou a nějaký čas s mým otcem
- (3) ☐ Žiji se svou matkou
- (4) ☐ Žiji se svým otcem
- (5) ☐ Žiji se svou matkou a s jejím partnerem/s mým nevlastním otcem
- (6) ☐ Žiji se svým otcem a jeho partnerkou/s mojí nevlastní matkou
- (7) ☐ Žiji s jinou rodinou (například s prarodiči, příbuznými, ...)
- (8) ☐ Žiji u pěstounské rodiny
- (9) ☐ Žiji s jinými lidmi, konkrétně s: _____

7. Jakým jazykem mluvíš obvykle s lidmi, se kterými žiješ?

- (1) ☐ Česky
- (2) ☐ Jazykem země mého původu
- (3) ☐ Jiným, konkrétně _____

8. Zacházel s tebou někdo špatně kvůli tvému náboženství, jazyku nebo barvě pleti?

- (1) ☐ Ne, nikdy
- (2) ☐ Jednou
- (3) ☐ Několikrát
- (4) ☐ Často

9. Má tvůj otec (nebo muž, se kterým žiješ) placené zaměstnání?

- (1) ☐ Má trvalé zaměstnání
- (2) ☐ Pracuje ve své vlastní firmě (podniká, samostatně výdělečně činný)
- (3) ☐ Příležitostně si vydělává
- (4) ☐ Rád by pracoval, ale nemůže najít práci
- (5) ☐ Je dlouhodobě nemocný nebo hendikepovaný
- (6) ☐ Je v důchodu
- (7) ☐ Ne, jiný důvod _____
- (8) ☐ Žádný muž v naší domácnosti není

10. Má tvoje matka (nebo žena, s níž žiješ) placené zaměstnání?

- (1) ☐ Má trvalé zaměstnání
- (2) ☐ Pracuje ve své vlastní firmě (podniká, samostatně výdělečně činná)
- (3) ☐ Příležitostně si vydělává
- (4) ☐ Ráda by pracovala, ale nemůže najít práci
- (5) ☐ Je dlouhodobě nemocná nebo hendikepovaná
- (6) ☐ Stará se o domácnost
- (7) ☐ Ne, jiný důvod _____
- (8) ☐ Žádná žena v naší domácnosti není

11. Máš doma v bytě vlastní pokoj?

- (1) ☐ Ano, mám
- (2) ☐ Ne, sdílím místnost s dalšími členy rodiny

12. Máš doma počítač, který smíš používat?

- (1) ☐ Ano
- (2) ☐ Ne

13. Vlastníš mobilní telefon?

- (1) ☐ Ano
- (2) ☐ Ne

14. Vlastní tvá rodina automobil?

- (1) ☐ Ano
- (2) ☐ Ne

NĚKTERÉ PROBLÉMY, KTERÉ TĚ MOHLY POTKAT

15. Když vezmeme v úvahu období posledního roku (12 měsíců), staly se ti některé z následujících věcí? Nahlásil jsi je ty anebo někdo jiný na policii? Odpověz na všechny otázky 15.1 – 15.4

		Nestalo se během posledních 12 měsíců	Stalo se během posledních 12 měsíců	Kolikrát byl incident nahlášen na policii?
		(0)	(odhadni počet)	(odhadni počet)
15.1	Někdo po tobě chtěl peníze nebo jiné věci (hodinky, mobil, boty, atd.) a vyhrožoval ti, pokud mu je nedáš?	☐	..... krát	..... krát
15.2	Někdo tě násilně napadl nebo udeřil tak, žeš musel/a navštívit lékaře?	☐	..... krát	..... krát
15.3	Něco ti bylo ukradeno (např. kniha, peníze, mobil, kolo, sportovní vybavení)?	☐	..... krát	..... krát
15.4	Byl/a jsi šikanován/a ve škole (ostatní studenti tě ponižovali, zesměšňovali, udeřili či kopli tě anebo tě vyloučili ze své skupiny)?	☐	..... krát	..... krát

RODINA

16. Jak dobře obvykle vycházíš s mužem, se kterým žiješ (otec, nevlastní otec...)?

- (1) ☐ Vycházím s ním dobře
- (2) ☐ Vycházím s ním poměrně dobře
- (3) ☐ Nevycházím s ním moc dobře
- (4) ☐ Vůbec s ním nevycházím
- (5) ☐ Žádný muž v naší domácnosti není

17. Jak dobře obvykle vycházíš se ženou, se kterou žiješ (tvoje matka, nevlastní matka...)?

- (1) ☐ Vycházím s ní dobře
- (2) ☐ Vycházím s ní poměrně dobře
- (3) ☐ Nevycházím s ní moc dobře
- (4) ☐ Vůbec s ní nevycházím
- (5) ☐ Matka ani jiná žena v domácnosti nežije

18. Jak často podnikáte ty a tví rodiče (nebo jiní dospělí, s nimiž žiješ) nějaké společné akce jako návštěvy kina, procházky nebo výlety, návštěvy příbuzných, sportovních akcí apod.?

- (1) ☐ Častěji než jednou týdně
)
- (2) ☐ Asi jednou týdně
)
- (3) ☐ Asi jednou měsíčně
)
- (4) ☐ Několikrát do roka
)
- (5) ☐ Asi jednou ročně
)
- (6) ☐ Téměř nikdy
)

19. Kolikrát v průběhu týdne večeříte společně alespoň s jedním z rodičů (nebo z dospělých, se kterými žiješ)?

- (1) ☐ Nikdy
- (2) ☐ Jednou
- (3) ☐ Dvakrát
- (4) ☐ Třikrát
- (5) ☐ Čtyřikrát
- (6) ☐ Pětkrát
- (7) ☐ Šestkrát
- (8) ☐ Denně

19. Vědí obvykle tví rodiče (nebo dospělí, se kterými žiješ), s kým se stýkáš, když nejsi doma?

- (1) ☐ Vždy
- (2) ☐ Někdy
- (3) ☐ Zřídka/nikdy
- (4) ☐ Nikam nechodím

21. Když jdeš večer ven, řeknou ti obvykle rodiče (nebo jiní dospělí), kdy máš být zpátky?

- (1) ☐ Nechodím večer ven
- (2) ☐ Ne
- (3) ☐ Ano

→

Když ano:

21.1

Poslechněš je ?

- (1) ☐ Vždy
- (2) ☐ Někdy
- (3) ☐ Zřídka/nikdy

22. Zažil/a jsi některou z následujících těžkých událostí?

	Ne (1)	Ano (2)
22.1 Zemřel některý ze sourozenců	☐	☐
22.2 Úmrtí některého z rodičů*	☐	☐
22.3 Zemřel někdo jiný, koho jsi měl/a rád/a	☐	☐
20.4 Sám/sama jsi byl/a dlouze nebo těžce nemocen/á	☐	☐
22.5 Dlouhá nebo závažná nemoc některého z rodičů* nebo někoho jiného, kdo ti je blízký	☐	☐
22.6 Problémy některého z rodičů s alkoholem nebo drogami*	☐	☐
22.7 Opakující se vážné hádky nebo fyzické střety mezi rodiči*	☐	☐
22.8 Rodiče se rozvedli nebo odloučili*	☐	☐

* včetně nevlastních nebo adoptivních rodičů

VOLNÝ ČAS

23. Kolikrát během týdne chodíváš v noci mimo domov třeba na party nebo diskotéky, na návštěvy známých nebo jen tak bloumat po ulicích?

- (1) ☐ Nikdy
(2) ☐ Jednou
(3) ☐ Dvakrát
(4) ☐ Třikrát
(5) ☐ Čtyřikrát
(6) ☐ Pětkrát
(7) ☐ Šestkrát
(8) ☐ Denně

24. Když nepočítáš čas strávený ve škole, kolik hodin věnuješ každé z uvedených aktivit během jednoho běžného školního dne?

Odpověz prosím na všechny otázky (24.1 – 24.7)

[illegible]

25. Když se vydáváš někam na víkend, jak se nejčastěji dostáváš do cíle? (můžeš uvést více možností)

- (1) ☐ Nikam na víkendy nechodím/nejezdím
- (2) ☐ Chodím pěšky
- (3) ☐ Můj otec / moje matka mě doveze
- (4) ☐ Jezdím na kole
- (5) ☐ Jedu na motocyklu, skútru
- (6) ☐ Jedu veřejnou dopravou (autobusem, vlakem, tramvají, metrem)
- (7) ☐ Jinak: _____

**26. S kým trávíš většinu svého volného času?
(zaškrtni pouze jednou políčko)**

- (1) ☐ Sám, sama
- (2) ☐ S rodinou
- (3) ☐ S jedním až třemi kamarády, přáteli
- (4) ☐ S větší skupinou přátel (4 a více)

27. Někteří lidé mají určitou skupinu přátel, s nimiž tráví čas, podnikají společné věci nebo se různě baví. Patříš do nějaké takové skupiny?

- (1) ☐ Ne => přeskoč otázky 28-34 a přejdi k otázce 35
- (2) ☐ Ano

28. Jaký věk nejlépe charakterizuje členy tvojí skupiny nebo party?

- (1) ☐ Méně než 12 let
- (2) ☐ 12 – 15
- (3) ☐ 16 – 18
- (4) ☐ 19 – 25
- (5) ☐ Více než 25 let

29. Tráví tvoje skupina hodně času společně na veřejných místech jako jsou parky, ulice, obchodní centra, okolí bydliště?

- (1) ☐ Ne
- (2) ☐ Ano

30. Jak dlouho již tato skupina existuje?

- (1) ☐ Méně než tři měsíce
- (2) ☐ Od tří měsíců do jednoho roku
- (3) ☐ Od jednoho do čtyř let
- (4) ☐ 5 – 10 let
- (5) ☐ 11 – 20 let
- (6) ☐ Více než 20 let

31. Je pro tvou skupinu přijatelné nebo normální dělat nějaké nelegální (nezákonné) věci?

- (1) ☐ Ne
- (2) ☐ Ano

32. Dělalí lidé z tvoji skupiny společně nějaké nelegální (nezákonné) věci i ve skutečnosti?

- (1) ☐ Ne
- (2) ☐ Ano

33. Myslíš si, že by bylo možné označit tvoji skupinu jako gang?

- (1) ☐ Ne
- (2) ☐ Ano

34. Jsou v ní jen chlapci, nebo jen dívky, anebo jde o smíšenou skupinu?

- (1) ☐ Samí chlapci
- (2) ☐ Samé dívky
- (3) ☐ Je to smíšená skupina

35. Kolik z tvých kamarádů má rodiče cizího původu?

- (1) ☐ Žádný/á
- (2) ☐ Jen někteří
- (3) ☐ Mnoho z nich
- (4) ☐ Všichni

36. Lidé se často odlišují svým původem, náboženstvím nebo přesvědčením. Schvalují tvoji rodiče, abys měl/a přátele z jiných (etnických) skupin?

- (1) ☐ Ano
 (2) ☐ Ne
 (3) ☐ Nevím, nemohu posoudit

37. Když si “vyrazíš” někam s kamarády nebo kamarádkami: (odpověz prosím na všechny otázky: 37.1 – 37.9)

	Obvykle....	Nikdy (1)	Občas (2)	Často (3)	Vždy (4)
37.1	Navštěvujeme diskotéky nebo koncerty	☐	☐	☐	☐
37.2	Hrajeme v hudební kapele	☐	☐	☐	☐
37.3	Vypijeme dost piva/alkoholu nebo užíváme drogy	☐	☐	☐	☐
37.4	Ničíme nebo poškozujeme věci jen tak pro legraci	☐	☐	☐	☐
37.5	Něco ukradneme pro rozptýlení	☐	☐	☐	☐
37.6	Sportujeme	☐	☐	☐	☐
37.7	Hrajeme počítačové hry nebo chatujeme na internetu	☐	☐	☐	☐
37.8	Obtěžujeme a děsíme okolní lidi jen tak pro zábavu	☐	☐	☐	☐
37.9	Jiné, konkrétně _____	☐	☐	☐	☐

38. Do jaké míry souhlasíš nebo nesouhlasíš s následujícími výroky o násilném chování u mladých lidí?

	Rozhodně souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Rozhodně nesouhlasím
	(1)	(2)	(3)	(4)
38.1 Trocha násilí k zábavě patří	☐	☐	☐	☐
38.2 Je třeba užívat síly, aby byl člověk uznáván a respektován	☐	☐	☐	☐
38.3 Když mě někdo napadne, vrátím mu to	☐	☐	☐	☐
38.4 Bez násilí by bylo všechno mnohem nudnější	☐	☐	☐	☐
38.5 Je úplně normální, že kluci si chtějí něco dokázat ve fyzickém střetávání s druhými	☐	☐	☐	☐

39. Do jaké míry souhlasíš nebo nesouhlasíš s následujícími výroky? (odpověz prosím na všechny otázky)

	Rozhodně souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Rozhodně nesouhlasím
	(1)	(2)	(3)	(4)
39.1 Jednám impulzivně, aniž bych u toho moc přemýšlel/a	☐	☐	☐	☐
39.2 Dělán to, co mi přináší okamžité uspokojení, třeba i za cenu obětování vzdálenějších cílů	☐	☐	☐	☐
39.3 Více mě zneklidňuje to, co se mi může stát teď, než to, co bude za dlouho	☐	☐	☐	☐
39.4 Rád občas otestuji sám sebe třeba nějakým trochu riskantním počinem	☐	☐	☐	☐

39.5	Někdy podstupuji riziko prostě proto, že mě to baví	☐	☐	☐	☐
39.6	Vzrušení a dobrodružství jsou pro mě důležitější než bezpečí	☐	☐	☐	☐
39.7	Snažím se ohlížet v první řadě na sebe, i kdyby to mělo způsobit jiným lidem potíže	☐	☐	☐	☐
39.8	Když to, co dělám, vadí druhým lidem, je to jejich problém, a ne můj	☐	☐	☐	☐
39.9	Rád získávám věci, které chci mít, i když vím, že to působí problémy druhým lidem	☐	☐	☐	☐
39.10	Dost rychle ztrácím trpělivost	☐	☐	☐	☐
39.11	Když se opravdu naštvu, je pro ostatní lepší se mi vyhnout	☐	☐	☐	☐
39.12	Když s někým zásadně nesouhlasím, je pro mě většinou těžké o tom v klidu pohovořit a přitom se nerozrušit	☐	☐	☐	☐

40. Měl/a jsi někdy natolik vážnou nehodu, třeba při sportu nebo při dopravní nehodě (ne pouhé říznutí nebo poranění), žes musel/a zajít k lékaři?

- (1) ☐ Ne
(2) ☐ Jednou
(3) ☐ _____ krát

ŠKOLA

41. Chodíš do školy většinou rád/a?

- (1) ☐ Hodně rád/a
- (2) ☐ Celkem rád/a
- (3) ☐ Ani ne
- (4) ☐ Vůbec ne

42. Byl/a jsi někdy v učení pozadu a musel/a jsi opakovat třídu (ročník)?

- (1) ☐ Ne
- (2) ☐ Ano, jednou
- (3) ☐ Ano, častěji

43. Byl/a jsi někdy během posledních 12 měsíců bez právoplatné omluvy „za školou“ minimálně jeden celý den?

- (1) ☐ Ne
- (2) ☐ Jednou nebo dvakrát
- (3) ☐ 3x a více

44. Jakých dosahuješ výsledků ve škole v porovnání s ostatními žáky ve třídě?

- (1) ☐ Jsem lepší než většina mých spolužáků
- (2) ☐ Jsem průměrný/á student/ka
- (3) ☐ Moc mi to ve škole nejde

45. Do jaké míry souhlasíš nebo nesouhlasíš s následujícími výroky o tvé škole?
(odpověz prosím na všechny otázky: 45.1 – 45.8)

		Rozhodně souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Rozhodně nesouhlasím
		(1)	(2)	(3)	(4)
45.1	Kdybych se musel/a přestěhovat, tak by se mi po této škole stýskalo	☐	☐	☐	☐
45.2	Učitelé si všimnou, když se mi něco podaří, a řeknou mi to	☐	☐	☐	☐
45.3	Mám rád/a svou školu	☐	☐	☐	☐
45.4	Máme zde hodně mimoškolních aktivit (sport, hudba, divadlo, klubová činnost)	☐	☐	☐	☐
45.5	V naší škole se hodně krade	☐	☐	☐	☐
45.6	Dochází zde často k napadání a k bitkám	☐	☐	☐	☐
45.7	V naší škole dochází k poškozování a záměrnému ničení mnoha věcí	☐	☐	☐	☐
45.8	Hodně se zde užívají drogy	☐	☐	☐	☐

46. Co plánuješ dělat po ukončení povinné školní docházky? (Povinná docházka je ta, která je stanovena zákonem)

- (1) ☐ Budu hledat zaměstnání, začnu pracovat
- (2) ☐ Půjdu se něčemu vyučit
- (3) ☐ Půjdu na nějakou střední odbornou školu (průmyslovou, zdravotní, apod.)
- (4) ☐ Půjdu na střední školu obchodní nebo podnikatelskou
- (5) ☐ Půjdu na gymnázium nebo na školu připravující k dalšímu vzdělání
- (6) ☐ Jiné řešení: _____
- (7) ☐ Ještě nevím

BLÍZKÉ OKOLÍ, SOUSEDSTVÍ

47. Do jaké míry souhlasíš nebo nesouhlasíš s následujícími výroky o okolí tvého bydliště, o lidech žijících kolem tebe v sousedství? (Odpověz prosím na všechny otázky)

	Rozhodně souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Rozhodně nesouhlasím
	(1)	(2)	(3)	(4)
47.1 Kdybych se měl/a přestěhovat, chtěl/a bych změnit prostředí	☐	☐	☐	☐
47.2 Moji sousedé si všimají, když se nechovám dobře, a dávají mi to najevo	☐	☐	☐	☐
47.3 Mám rád/a své bydliště	☐	☐	☐	☐
47.4 Je zde spoustu míst, kde si děti mohou hrát	☐	☐	☐	☐
47.5 Je tu vysoká zločinnost	☐	☐	☐	☐
47.6 Hodně se tu prodávají drogy	☐	☐	☐	☐
47.7 Často zde dochází k napadení a k bitkám	☐	☐	☐	☐
47.8 Nachází se zde mnoho prázdných nebo zničených budov	☐	☐	☐	☐
47.9 Vyskytuje se zde hodně grafiti	☐	☐	☐	☐
47.10 Lidé v okolí ochotně pomáhají svým sousedům	☐	☐	☐	☐
47.11 Lidé v mém sousedství drží při sobě	☐	☐	☐	☐
47.12 Svým sousedům mohu věřit	☐	☐	☐	☐
47.13 Lidé v okolí mého bydliště spolu obvykle nevycházejí příliš dobře	☐	☐	☐	☐

Část II – OTÁZKY NA VĚCI, KTERÉ MLADÍ LIDÉ OBČAS DĚLAJÍ

48. Mladí lidé někdy dělají i zakázané věci. O kolika svých kamarádech víš, že udělali některé z následujících věcí? (Odpověz prosím na všechny otázky)			
	(bud' zaškrtni „ne“ nebo vyplň počet)	(zaškrtni)	(odhadni počet)
48.1	Mám kamarády, kteří zkusili měkké nebo tvrdé drogy jako konopí, hašiš, extázi, speed, heroin nebo kokain.	☐ ne	ano, kamarádů _____
48.2	Mám kamarády, kteří někdy ukradli něco z obchodu nebo supermarketu.	☐ ne	ano, kamarádů _____
48.3	Mám kamarády, kteří se vloupali do budovy s cílem něco ukrást.	☐ ne	ano, kamarádů _____
48.4	Mám kamarády, kteří někomu vyhrožovali zbraní nebo zbitím, aby jim vydal peníze nebo nějakou věc?	☐ ne	ano, kamarádů _____
48.5	Mám kamarády, kteří někoho zbili nebo těžce zranili holí, nožem nebo něčím podobným?	☐ ne	ano, kamarádů _____

49. Pil/a jsi už někdy pivo nebo víno?

(1 ☐ Ne → Přejdi na otázku 50)

(2 ☐ An → pokud ano) o

⇒ **Odpověz prosím na všechny otázky: 49.1-49.7**

49.1 Kolik ti bylo let, když jsi poprvé pil/a pivo, _____ let
víno?

49.2 Opil/a ses tímto někdy? (1 ☐ Ne
) ☐ Ano (kolikrát: ____)
(2
)

49.3 Pil/a jsi to někdy během (1 ☐ Ne
) posledních 4 týdnů? ☐ Ano (kolikrát: ____)
(2
)

49.4 Kolik sklenic nebo plechovek jsi vypil/a naposledy? (1 půllitr počítej jako 2 sklenice) _____ sklenic
 _____ třetinek
 _____ plechovek

49.5 Pil/a jsi v tomto případě sám/a nebo s druhými lidmi? (1 ☐ Sám, sama)
 (2 ☐ S mými rodiči)
 (3 ☐ S jinými dospělými)
 (4 ☐ S dalšími dětmi, s vrstevníky)
 (5 ☐)

49.6 Všimnul si v tomto případě nějaký dospělý, že piješ? (1 ☐ Ne)
 (2 ☐ Moji rodiče)
 (3 ☐ Policie)
 (4 ☐ Učitel)
 (5 ☐ Někdo jiný)

49.7 Byl/a jsi za to potrestán/a? (1 ☐ Ne)
 (2 ☐ Ano)
 (3 ☐ Nikdo si toho nevšimnul)
 (4 ☐)

50. Pil/a jsi někdy tvrdý alkohol (vodka, rum, slivovice, gin, whisky)?

(1) ☐ Ne → přejdi na otázku 51

(2) ☐ Ano → Pokud ano

Odpověz prosím na všechny otázky: 50.1-50.7

50.1 Kolik ti bylo let, když jsi to zkusil/a poprvé? _____ let

50.2 Opil/a ses někdy tvrdým alkoholem? (1 ☐ Ne)
 (2 ☐ Ano (kolikrát: _____))

50.3 Pil/a jsi někdy během posledních 4 týdnů? (1 ☐ Ne)
 (2 ☐ Ano (kolikrát: _____))

50.4 Kolik sklenic jsi vypil/a naposledy? _____ sklenic

- 50.5 Pil/a jsi v tomto případě (1) ☐ Sám, sama
sám/a nebo s druhými (2) ☐ S dospělými
lidmi? (3) ☐ S dalšími dětmi, s
vrstevníky
- 50.6 Všímnul si v tomto (1) ☐ Ne
případě nějaký dospělý, (2) ☐ Moji rodiče
že piješ? (3) ☐ Policie
(4) ☐ Učitel
(5) ☐ Někdo jiný
- 50.7 Byl/a jsi za to (1) ☐ Ne
potrestán/a? (2) ☐ Ano
☐ Nepřicházelo v úvahu

51. Užil/a jsi někdy konopí, marihuanu nebo hašiš?

- (1) ☐ Ne → přejdi na otázku 52
(2) ☐ Ano → Pokud ano, ➡ pokračuj

**Odpověz na všechny otázky:
51.1-51.5**

51.1 Kolik ti bylo let, když
jsi to zkusil/a poprvé? _____ let

51.2 Dělal/a jsi to někdy (1) ☐ Ne
během posledních 4 (2) ☐ Ano (kolikrát: ____)
týdnů?

51.3 V posledním případě (1) ☐ Sám, sama
jsi to dělal/a sám/a (2) ☐ S dospělými
nebo s druhými? (3) ☐ Jen s dalšími dětmi,
vrstevníky

51.4 Přistihl tě v tomto (1) ☐ Ne
případě přítom někdo? (2) ☐ Moji rodiče
(3) ☐ Policie
(4) ☐ Učitel
(5) ☐ Někdo jiný

51.5 Byl/a jsi za to (1) ☐ Ne
potrestán/a? (2) ☐ Ano
☐ Nikdo to nezjistil

52. Zkusil/a jsi někdy drogy jako extáze nebo speed?

- (1) ☐ Ne → přejdi na otázku 53
(2) ☐ Ano → Pokud ano, ➡ pokračuj

**Odpověz na všechny
otázky: 52.1-52.5**

- 52.1 Kolik ti bylo let, když jsi to zkusil/a poprvé? _____ let
- 52.2 Dělal/a jsi to někdy během posledních 4 týdnů? (1) ☐ Ne (2) ☐ Ano (kolikrát: ____)
- 52.3 V posledním případě jsi to dělal/a sám/a nebo s druhými? (1) ☐ Sám, sama (2) ☐ S dospělými (3) ☐ Jen s dalšími dětmi, vrstevníky
- 52.4 Přistihl tě v tomto případě přítom někdo? (1) ☐ Ne (2) ☐ Moji rodiče (3) ☐ Policie (4) ☐ Učitel (5) ☐ Někdo jiný
- 52.5 Byl/a jsi za to potrestán/a? (1) ☐ Ne (2) ☐ Ano ☐ Nikdo to nezjistil

53. Zkusil/a jsi někdy drogy jako LSD, heroin nebo kokain?

(1) ☐ Ne → přejdi na otázku 54

(2) ☐ Ano → Pokud ano, pokračuj

**Odpověz na všechny
otázky: 53.1-53.5**

- 53.1 Kolik ti bylo let, když jsi to zkusil/a poprvé? _____ let
- 53.2 Dělal/a jsi to někdy během posledních 4 týdnů? (1) ☐ Ne (2) ☐ Ano (kolikrát: ____)
- 53.3 V posledním případě jsi to dělal/a sám/a nebo s druhými? (1) ☐ Sám, sama (2) ☐ S dospělými (3) ☐ Jen s dalšími dětmi, vrstevníky
- 53.4 Přistihl tě v tomto případě přítom někdo? (1) ☐ Ne (2) ☐ Moji rodiče (3) ☐ Policie (4) ☐ Učitel (5) ☐ Někdo jiný
- 53.5 Byl/a jsi za to potrestán/a? (1) ☐ Ne (2) ☐ Ano ☐ Nikdo to nezjistil

54. Poškodil/a jsi někdy úmyslně věc nebo zařízení, jako jsou autobusové zastávky, okna, sedadla ve vlacích nebo autobusech, parkující auta?

(1) ☐ Ne → přejdi na otázku 55

(2) ☐ Ano → Pokud
ano,
pokračuj

**Odpověz na všechny
otázky: 54.1-54.5**

54.1 Kolik ti bylo let, když
jsi to udělal/a poprvé? _____ let

54.2 Došlo k tomu také (1) ☐ Ne
během posledních 12 (2) ☐ Ano (kolikrát: ____)
měsíců?

54.3 V posledním případě jsi (1) ☐ Sám, sama
to dělal/a sám/a nebo (2) ☐ S dospělými
s druhými? (3) ☐ S dalšími dětmi,
vrstevníky

54.4 Přišel na to v tomto (1) ☐ Ne
případě někdo? (2) ☐ Moji rodiče
(3) ☐ Policie
(4) ☐ Učitel
(5) ☐ Někdo jiný

54.5 Byl/a jsi za to (1) ☐ Ne
potrestán/a? (2) ☐ Ano
☐ Nikdo to nezjistil

55. Ukradl/a jsi něco v obchodě nebo v supermarketu?

(1) ☐ Ne → přejdi na otázku 56

(2) ☐ Ano → Pokud
ano

**Odpověz na všechny otázky:
55.1-55.5**

55.1 Kolik ti bylo let, když
jsi to udělal/a poprvé? _____ let

55.2 Došlo k tomu také (1) ☐ Ne
během posledních 12 (2) ☐ Ano (kolikrát: ____)
měsíců?

55.3 V posledním případě jsi (1) ☐ Sám, sama
to dělal/a sám/a nebo (2) ☐ S dospělými
s druhými? (3) ☐ S dalšími dětmi,
vrstevníky

55.4 Přišel na to v tomto (1) ☐ Ne
případě někdo? (2) ☐ Moji rodiče
(3) ☐ Policie

- (4) ☐ Učitel
(5) ☐ Někdo jiný
- 55.5 Byl/a jsi za to (1) ☐ Ne
potrestán/a? (2) ☐ Ano
☐ Nikdo to nezjistil

56. Vloupal/a jsi se někdy do budovy s cílem něco ukrást?

(1) ☐ Ne → přejdi na otázku 57

(2) ☐ Ano → Pokud
ano

**Odpověz na všechny otázky:
56.1-56.5**

56.1 Kolik ti bylo let, když
jsi to udělal/a poprvé? _____ let

56.2 Došlo k tomu také (1) ☐ Ne
během posledních 12 (2) ☐ Ano (kolikrát: ____)
měsíců?

56.3 V posledním případě jsi (1) ☐ Sám, sama
to dělal/a sám/a nebo (2) ☐ S dospělými
s druhými? (3) ☐ S dalšími dětmi,
vrstevníky

56.4 Přišel na to v tomto (1) ☐ Ne
případě někdo? (2) ☐ Moji rodiče
(3) ☐ Policie
(4) ☐ Učitel
(5) ☐ Někdo jiný

56.5 Byl/a jsi za to (1) ☐ Ne
potrestán/a? (2) ☐ Ano
☐ Nikdo to nezjistil

57. Zcizil/a jsi někdy kolo, moped nebo skútr?

(1) ☐ Ne → přejdi na otázku 58

(2) ☐ Ano → Pokud
ano

**Odpověz na všechny otázky:
57.1-57.5**

57.1 Kolik ti bylo let, když
jsi to udělal/a poprvé? _____ let

57.2 Došlo k tomu také (1) ☐ Ne
během posledních 12 (2) ☐ Ano (kolikrát: ____)
měsíců?

57.3 V posledním případě jsi (1) ☐ Sám, sama
to dělal/a sám/a nebo (2) ☐ S dospělými
s druhými? (3) ☐ S dalšími dětmi,
vrstevníky

57.4 Přišel na to v tomto (1) ☐ Ne
případě někdo? (2) ☐ Moji rodiče
(3) ☐ Policie
(4) ☐ Učitel
(5) ☐ Někdo jiný

57.5 Byl/a jsi za to (1) ☐ Ne
potrestán/a? (2) ☐ Ano
☐ Nikdo to nezjistil

58. Ukradl/a jsi někdy motorku nebo automobil?

(1) ☐ Ne → přejdi na otázku 59

(2) ☐ Ano → Pokud
ano

**Odpověz na všechny otázky:
58.1-58.5**

58.1 Kolik ti bylo let, když
jsi to udělal/a poprvé? _____ let

58.2 Došlo k tomu také (1) ☐ Ne
během posledních 12 (2) ☐ Ano (kolikrát: ____)
měsíců?

58.3 V posledním případě jsi (1) ☐ Sám, sama
to dělal/a sám/a nebo (2) ☐ S dospělými
s druhými? (3) ☐ S dalšími dětmi,
vrstevníky

58.4 Přišel na to v tomto (1) ☐ Ne
případě někdo? (2) ☐ Moji rodiče
(3) ☐ Policie
(4) ☐ Učitel
(5) ☐ Někdo jiný

58.5 Byl/a jsi za to (1) ☐ Ne
potrestán/a? (2) ☐ Ano
☐ Nikdo to nezjistil

59. Stahoval/a jsi někdy při používání počítače z internetu hudbu nebo filmy?

(1) ☐ Ne → přejdi na otázku 60

(2) ☐ Ano → Pokud
ano

**Odpověz na všechny otázky:
59.1-59.6**

59.1 Myslel/a sis, že to je ☐ Ne
nelegální? ☐ Ano

59.2 Kolik ti bylo let, když
jsi to udělal/a poprvé? _____ let

59.3 Došlo k tomu také (1) ☐ Ne
během posledních 12 (2) ☐ Ano (kolikrát: ____)
měsíců?

59.4 V posledním případě jsi (1) ☐ Sám, sama
to dělal/a sám/a nebo (2) ☐ S dospělými
s druhými? (3) ☐ S dalšími dětmi,
vrstevníky

59.5 Přišel na to v tomto (1) ☐ Ne
případě někdo? (2) ☐ Moji rodiče
(3) ☐ Policie
(4) ☐ Učitel
(5) ☐ Někdo jiný

59.6 Byl/a jsi za to (1) ☐ Ne
potrestán/a? (2) ☐ Ano
☐ Nikdo to nezjistil

60. Použil/a jsi někdy počítač jako hacker (pro napojení nebo nabourání cizích sítí)?

(1) ☐ Ne → přejdi na otázku 61

(2) ☐ Ano → Pokud
ano

**Odpověz na všechny otázky:
60.1-60.5**

60.1 Kolik ti bylo let, když
jsi to udělal/a poprvé? _____ let

60.2 Došlo k tomu také (1) ☐ Ne
během posledních 12 (2) ☐ Ano (kolikrát: ____)
měsíců?

60.3 V posledním případě jsi (1) ☐ Sám, sama
to dělal/a sám/a nebo (2) ☐ S dospělými
s druhými? (3) ☐ S dalšími dětmi,
vrstevníky

60.4 Přišel na to v tomto (1) ☐ Ne
případě někdo? (2) ☐ Moji rodiče
(3) ☐ Policie

- (4) ☐ Učitel
(5) ☐ Někdo jiný
- 60.5 Byl/a jsi za to (1) ☐ Ne
potrestán/a? (2) ☐ Ano
☐ Nikdo to nezjistil

61. Ukradl/a jsi někdy něco z auta?

- (1) ☐ Ne → přejdi na otázku 62
(2) ☐ Ano → Pokud
ano

**Odpověz na všechny
otázky: 61.1-61.5**

61.1 Kolik ti bylo let, když
jsi to udělal/a poprvé? _____ let

61.2 Došlo k tomu také (1) ☐ Ne
během posledních 12 (2) ☐ Ano (kolikrát: ____)
měsíců?

61.3 V posledním případě (1) ☐ Sám, sama
jsi to dělal/a sám/a (2) ☐ S dospělými
nebo s druhými? (3) ☐ S dalšími dětmi, vrstevníky

61.4 Přišel na to v tomto (1) ☐ Ne
případě někdo? (2) ☐ Moji rodiče
(3) ☐ Policie
(4) ☐ Učitel
(5) ☐ Někdo jiný

61.5 Byl/a jsi za to (1) ☐ Ne
potrestán/a? (2) ☐ Ano
☐ Nikdo to nezjistil

62. Sebral/a jsi někdy někomu peněženku, kabelku, tašku nebo něco takového?

- (1) ☐ Ne → přejdi na otázku 63
(2) ☐ Ano → Pokud
ano

**Odpověz na všechny otázky:
62.1-62.5**

62.1 Kolik ti bylo let, když
jsi to udělal/a poprvé? _____ let

62.2 Došlo k tomu také (1) ☐ Ne
během posledních 12 (2) ☐ Ano (kolikrát: ____)
měsíců?

62.3 V posledním případě jsi to dělal/a sám/a nebo s druhými? (1) ☐ Sám, sama
(2) ☐ S dospělými
(3) ☐ S dalšími dětmi, vrstevníky

62.4 Přišel na to v tomto případě někdo? (1) ☐ Ne
(2) ☐ Moji rodiče
(3) ☐ Policie
(4) ☐ Učitel
(5) ☐ Někdo jiný

62.5 Byl/a jsi za to potrestán/a? (1) ☐ Ne
(2) ☐ Ano
☐ Nikdo to nezjistil

63. Nosil/a jsi někdy s sebou zbraň, třeba hůl, nůž nebo řetěz (mimo kapesního nože)?

(1) ☐ Ne → přejdi na otázku 64

(2) ☐ Ano → Pokud

**Odpověz na všechny otázky:
63.1-63.5**

63.1 Kolik ti bylo let, když jsi poprvé měl/a u sebe zbraň? _____ let

63.2 Došlo k tomu také během posledních 12 měsíců? (1) ☐ Ne
(2) ☐ Ano (kolikrát: ____)

63.3 Při jaké příležitosti jsi měl/a u sebe zbraň naposledy? (1) ☐ Zbraň s sebou nosím vždy
(2) ☐ Když jsem šel/šla do školy
(3) ☐ Když jsem šel/šla ven s kamarády

63.4 Přišel na to v tomto případě někdo? (1) ☐ Ne
(2) ☐ Moji rodiče
(3) ☐ Policie
(4) ☐ Učitel
(5) ☐ Někdo jiný

63.5 Byl/a jsi za to potrestán/a? (1) ☐ Ne
(2) ☐ Ano
☐ Nikdo to nezjistil

64. Vyhrožoval/a jsi někdy někomu zbraní nebo zbitím, aby ti vydal peníze nebo nějakou věc?

(1) ☐ Ne → přejdi na otázku 65

(2) ☐ Ano → Pokud ano

**Odpověz na všechny otázky:
64.1-64.5**

64.1 Kolik ti bylo let, když jsi to udělal/a poprvé? _____ let

64.2 Došlo k tomu také během posledních 12 měsíců? (1) ☐ Ne (2) ☐ Ano (kolikrát: ____)

64.3 V posledním případě jsi to dělal/a sám/a nebo s druhými? (1) ☐ Sám, sama (2) ☐ S dospělými (3) ☐ S dalšími dětmi, vrstevníky

64.4 Přišel na to v tomto případě někdo? (1) ☐ Ne (2) ☐ Moji rodiče (3) ☐ Policie (4) ☐ Učitel (5) ☐ Někdo jiný

64.5 Byl/a jsi za to potrestán/a? (1) ☐ Ne (2) ☐ Ano ☐ Nikdo to nezjistil

65. Účastnil/a jsi se nějaké skupinové bitky na školním dvoře, na fotbalovém stadionu, na ulici anebo jiném veřejném místě?

(1) ☐ Ne → přejdi na otázku 66

(2) ☐ Ano → Pokud ano

**Odpověz na všechny otázky:
65.1-65.5**

65.1 Kolik ti bylo let, když jsi to udělal/a poprvé? _____ let

65.2 Došlo k tomu také během posledních 12 měsíců? (1) ☐ Ne (2) ☐ Ano (kolikrát: ____)

65.3 O jakou bitku se jednalo v posledním případě? (1) ☐ Prali jsme se s ostatními dětmi (2) ☐ Bitky se účastnili i dospělí

65.4 Přišel na to v tomto (1) ☐ Ne
případě někdo? (2) ☐ Moji rodiče
(3) ☐ Policie
(4) ☐ Učitel
(5) ☐ Někdo jiný

65.5 Byl/a jsi za to (1) ☐ Ne
potrestán/a? (2) ☐ Ano
☐ Nikdo to nezjistil

66. Zbil/a jsi někoho nebo zranil/a holí nebo nožem tak, že musel vyhledat lékaře?

(1) ☐ Ne → přejdi na otázku 67

(2) ☐ Ano → Pokud ano

**Odpověz na všechny otázky:
66.1-66.5**

66.1 Kolik ti bylo let, když jsi to udělal/a poprvé? _____ let

66.2 Došlo k tomu také (1) ☐ Ne
během posledních 12 (2) ☐ Ano (kolikrát: ____)
měsíců?

66.3 V posledním případě jsi (1) ☐ Sám, sama
to dělal/a sám/a nebo (2) ☐ S dalšími dětmi,
s druhými? (3) ☐ vrstevníky
☐ S dospělými

66.4 Přišel na to v tomto (1) ☐ Ne
případě někdo? (2) ☐ Moji rodiče
(3) ☐ Policie
(4) ☐ Učitel
(5) ☐ Někdo jiný

66.5 Byl/a jsi za to (1) ☐ Ne
potrestán/a? (2) ☐ Ano
☐ Nikdo to nezjistil

67. Prodával/a jsi někdy jakékoli (měkké nebo tvrdé) drogy nebo působil/a jsi jako zprostředkovatel/ka?

(1) ☐ Ne

(2) ☐ Ano → Pokud ano

**Odpověz na všechny otázky:
67.1-67.5**

67.1 Kolik ti bylo let, když jsi to udělal/a poprvé? _____ let

- 67.2** Došlo k tomu také (1) ☐ Ne
během posledních 12 (2) ☐ Ano (kolikrát: ____)
měsíců?
- 67.3** V posledním případě jsi (1) ☐ Sám, sama
to dělal/a sám/a nebo (2) ☐ S dalšími dětmi,
s druhými? (3) ☐ vrstevníky
☐ S dospělými
- 67.4** Přišel na to v tomto (1) ☐ Ne
případě někdo? (2) ☐ Moji rodiče
(3) ☐ Policie
(4) ☐ Učitel
(5) ☐ Někdo jiný
- 67.5** Byl/a jsi za to (1) ☐ Ne
potrestán/a? (2) ☐ Ano
☐ Nikdo to nezjistil

To je vše, na co jsme se tě chtěli zeptat. Velmi děkujeme za tvoji pomoc!